

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.

Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.

Oglasi: enostopna m m vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/A. Telefon 360.

Uprava:

Trg 8. Telefon 44.

ne vračajo.

priložni znamke
govor.

Ljubljana.

„AFERE“

pred narodno skupščino.

VLADA SE BOJI ODGOVORA RADI SPREJEMA KNEZA WINDISCH-
GRAETZA PRI KRALJU. — NARODNI POSLANEC BRANDNER ZA-
HTEVA ODGOVOR.

Beograd, 19. junija. (Izv.) Današnja sejo narodne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 5.10 popoldne. Na dnevnem redu je bila izvolitev odbora za dopolnitev in izpremembe zakona o ustroju sodišč. Ker je bil dnevni red zelo kratek, so današnja sejo večinoma izpolnila razne interpelacije in odgovori. — Narodni socialist Anton Brandner je stavil na predsednika narodne

skupščine vprašanje, zakaj na njegovo interpelacijo, ki jo je predložil že pred petimi meseci, še vedno ni odgovora. Prostestiral je zlasti proti temu, da še ni dobil odgovora na svojo interpelacijo o avdienci kneza Windischgrätz pri kralju. Predsednik mu je odgovoril, da je zadevo že večkrat urgiral, da pa ni prejel še nobenega odgovora.

„Crna ruka“ pred narodno skupščino

SOLUNSKA AFERA. — POLITIČNI UMORI. — DOKUMENTI KI DRŽE.

Nato je povzel besedo minister za pravosodje dr. Marković, da odgovori na vprašanje demokrata Pavla Angelovića glede amnestije bivšega pehotnega podpolkovnika Božina Simića, ki je bil svojčas obsoljen na 20 let ječe v znanem solunskem procesu. Minister je odgovoril, da je bilo vprašanje pomilostitve rešeno na znan način s kraljevim ukazom z dne 8. t. m. in da se je to zgodilo v sporazumu in po sklepu ministrskega sveta. Nadalje je naglašal, da v vseh dosedanjih ukazih po ujedinjenju Jugoslavije še nikoli niso bile amnestirane osebe, ki niso prišle pred odličje, bodisi ker so pobegnile, ali pa ker se skrivajo. — Interpelant Angeljić je naglašal v

svojem odgovoru, da so na tako važnem političnem vprašanju interesirane široke ljudske plasti. Njegovo vprašanje ni navezano na osebo bivšega srbskega podpolkovnika Simića, čigar prsa krasijo redovi in ki ga pozna kot nar. delavca in junaka, ampak je v zvezi z vsemi onimi, ki so bili obsojeni v solunskem procesu. Ta proces je bil popolnoma političnega značaja in odgovarja duhu onega trenutka, ko je bila izrečena obsodba. Za ta politični čin bi morala vlada predlagati kralju ob njegovi poroki, naj se zbrisejo vse sledi tega političnega dejanja, ki je zelo neugodno učinkovalo na narod. Tega pa vlada ni storila in zaradi tega jo obdoljuje pred narodno skupščino.

SUME IN RUDE.

Zbornica je prešla nato na interpelacijo radikalca Dragovića, ki je vprašal ministra za šume in rude zaradi raznih koncesij posameznim vasem in občinam in drugih zadev v Vrnanjskem okrožju. Ta interpelacija je že v zadnji seji izzvala velik vihar med ministrom in radikalcem zaradi izjave ministrove, da na to vprašanje ne bo odgovoril poslancu Dragoviću, ampak narodni skupščini, ker vsebuje njegova interpelacija polno žaljivk. Razprava o tej interpelaciji je na današnji seji zopet izzvala veliko razburjenje. Ker je bil interpelant Dragović danes navzoč, da je odpuštil v svojem resortu uradnike, ki ne pripadajo demokratski stranki. Razen tega mu očita razne nečedne posle s podeljevanjem koncesij. Min. Rafajlović je odgovoril na to vprašanje v daljšem govoru, ki je trajal nad eno uro. Dokazoval je na podlagi uradnih aktov, da očitki niso opravičeni. Predlagal je sam anketno komisijo, v kateri naj bi ne bi pristaši njegove stranke, ampak

samo radikalcem in opozicija. Poslanec Dragović je naglašal, da je s svojo interpelacijo hotel samo kritizirati resort in minister bi mu bil moral biti za to le hvaležen in ga zaradi tega ne bi smel napadati. Na podlagi raznih pism je skušal dokazati svoje trditve, minister pa ga je ponovno prekinjal z vzkliki »Lažnjivec!«, »Citaj celo pismo!«, »Bojazljivec!«. Ves boj med ministrom in poslancem je spremljala zbornica z opazkami in vzkliki. Minister Rafajlović je ponovno povzel besedo in rekel, naj se določi anketna komisija, ali pa naj narodna skupščina prisili poslance Dragovića, da to, kar je izjavil, tudi napiše, da ga more potem miniter tožiti. V velikem nemiru, ki je vladal v zbornici, je Dragović potem rekel, da sprejme anketno komisijo.

Posl. dr. Momčilo Ivanić (radikalni disident) je govoril k poslovniku in se je pritožil, da se kratka vprašanja na ta način obravnavajo in raztegujejo v kvar onim poslancem, ki že dolgo čakajo na odgovore na svoje interpelacije.

ZA SVOBODO TURISTOV.

Socialist dr. Milan Korun je interpeliral vojnega ministra o postopanju poveljstva IV. armije v Zagrebu glede turistov, nakar mu je

general Vašić odgovoril, da je odredil, naj se legitimirajo samo sumljive osebe, ostali turisti pa ne.

PREHOD NA DNEVNI RED. — BOJ ZA KVORUM.

Zbornica je prešla potem na dnevni red. Pred prehodom na dnevni red so poslanci Lažič (zemljoradnik) in tovariši predlagali, naj se zakonskemu načrtu o vojni odškodnini prizna nujnost. Minister za pravosodje dr. Marković je odklonil ta predlog, kar je storila tudi zbornica. — Na protest socialistov dr. Koruna, da v zbornici ni kvorum — protest je podpisalo 10 poslancev — je predsednik dr. Ribar odredil prozivko, da se dožene sklepčnost narodne skupščine. Dognalo se je, da je navzočih 167 poslancev, torej 26 nad predpisanim številom. — Nato je bil izvoljen v sporazumu z načelniki strank odbor za zakonski načrt o dopolnitvi in izpremembi zakona o ustroju sodišč. Ta zakon se bo obravnaval v skrajšanem postopanju. Ker je opozicija za zadnji seji

zakonodajnega odbora pred načelnim glasovanjem o volinam zakonu izjavila, da bo izpremenila svojo taktiko v narodni skupščini, je danes najbrže zaradi tega zahtevala na podlagi poslovnika po poslancu dr. Korunu, naj se prozivka ponovi in je kot razlog navajala, da se prva prozivka ni zahtevala pred prehodom na dnevni red, ampak le da se ugotovi kvorum. Po nekaterih pojasnilih predsednika in pravosodnega ministra se je ugotovilo, da se v zmislu poslovnika prozivka more zahtevati le enkrat. Konec o tem razmotiranju je bil zelo buren. Predsednik se je pa vendarle posrečilo pomiriti duhove, nakar je ob 8.15 zvečer zaključil sejo in odredil prihodnjo za jutri ob petih popoldne. Na dnevnem redu sta dve poročili odbora za prošnje in pritožbe.

ZEDINJENE DRŽAVE SEVEROAMERIŠKE SO PRIZNALE ALBANIJO.

Tirana, 19. jun. (Izv.) Dne 14. junija je dospel v Tirano ameriški diplomatski zastopnik pri albanski vladi. S tem so Zedinjene države severoameriške oficijelno priznale Albanijo.

POINCARÉ ZA KONFERENCO V HAAGU.

Pariz, 19. junija. (Izv.) Kakor poroča »Matin« iz Londona, bo ministrski predsednik Poincaré predlagal ministrskemu svetu, naj odpošlje francoske strokovnjake na konferenco v Haag, ker so prvi uspehi haaške predkonference zadovoljivi.

Otvoritvena seja novega madžar. parlamenta.

Budimpešta, 19. junija. (Izv.) Pri današnji otvoritveni seji novoizvoljene narodne skupščine je prečital starostni predsednik grof Apponyi dopis ministrskega predsednika grofa Bethlena, da bo državni upravnik Horthy otvoril narodno skupščino v torek, dne 20. t. m. opoldne v veliki dvorani parlamenta. Grof Apponyi je nato izjavil, da spoštuje pravice državnega upravnika in da bo zavrnil vsak napad na državnega upravnika. Vendar pa mora izraziti proti dopisu ministrskega predsednika tehtne pomisleke. Sledeč običaju, da odvarja kralj državni zbor, bi moral narodno skupščino otvoriti državni upravnik. Ne mara se pa baviti z vprašanjem, ali ima to pravico državni upravnik ali ne. Pravni značaj narodne skupščine se brez dvoma razlikuje od pravic državnega zbora. Državni zbor je le činitelj državne suverenosti, zakonska moč narodne skupščine pa predstavlja vso državno suverenost in ne nadomešča le državni zbor, ampak je tudi v najtesnejši zvezi s kraljevo oblastjo. Zakon, ki se tiče državnega zbora in državnega poglavarja, se ne more nanašati na narodno skupščino, razen ako bi narodna skupščina izrecno sprejela ta zakon, kar se pa v tem slučaju ni zgodilo. Ni nobenega drugega činitelja, ki bi mogel postaviti zakon, ki bi bil obvezen za narodno skupščino. V skladu tega stališča se govornik ne more udeležiti nameravane svečane otvoritve narodne skupščine. (Živahno ploskanje pri opoziciji.) Ministrski predsednik grof Bethlen opozarja v odgovoru na izvajanja grofa Apponyija na § 2 poslovnika, ki ga je sprejela prejšnja narodna skupščina in po katerem morajo poslanci pod vodstvom starostnega predsednika prisostvovati svečani otvoritvi narodne skupščine. Ta določba poslovnika je obvezna. Ministrski predsednik mora vztrajati na tem, da državni upravnik svečano otvori narodno skupščino, ker ima državni upravnik na podlagi člena 1. ustave iz leta 1920 kraljeve pravice, izvemši one, ki so v zakonu izrecno navedene. Ministrski predsednik je zaprosil poslance in starostnega predsednika, naj se drže poslovnika. (Živahno ploskanje pri enotni vladni stranki.) Poslanec Raszai je naglašal, da takrat, ko je narodna skupščina sprejela stari poslovnik, še ni bilo govora o delokrogu državnega upravnika, ker se je ta določil šele kasneje. Suverenost narodne skupščine zahteva, da govornik in njegovi somišljeniki ne morejo prisostvovati otvoritvi parlamenta. Starostni predsednik grof Apponyi je končno naznanil, da se vrši prihodnja seja narodne skupščine v torek ob eni popoldne z dnevnim redom: nadaljevanje otvoritvene seje.

Borzna poročila.

Curij, 19. jun. (Izv.) Berlin 1.595, New York 527.50, London 23.35, Pariz 45.30, Milan 25.625, Praga 10.10, Budimpešta 0.54, Zagreb 1.775, Bukarešta 3.50, Varšava 0.12, Dunaj 0.0325, avstr. krome 0.03035.

Berlin, 19. jun. (Izv.) Dunaj 3.05, Budimpešta 34.20, Milan 1598, Praga 627.20, Pariz 2806.20, London 1440.45, New York 325.59, Curij 6182.25.

Praga, 19. jun. (Izv.) Dunaj 0.3625, Berlin 15.85, Rim 254.25, avstr. krome 0.3625, Italijanske lire 251.50, Budimpešta 5.30, Pariz 450.50, London 231.50, N. York 51.975, Curij 988.

Dunaj, 19. jun. (Izv.) Devize, Zagreb 45.97—46.03, Beograd 183.88—184.12, Berlin 41.75—41.85, Budimpešta 14.97—15.03, London 60.975—61.025, Milan 671.70—672.30, New York 13.744—13.756, Pariz 1184.50—1185.50, Praga 269.90—270.10, Sofija 93.45—93.55, Curij 2598.75—2601.25. Valute. Ameriški dolarji 13.644—13.685, bolgarski levi 90.95—91.05, nemške marke 41.75—41.85, angleški funti 60.775—60.825, francoski franki 1184.50—1185.50, Italijanske lire 661.70—662.30, jugoslovanski dinarji 183.58—183.82, romunski leji 89.94—90.06, švicarski franki 2573.75—2576.25, češkoslovaške krome 269.40—269.60, madžarske krome 14.79—15.03.

Zagreb, 19. jun. (Izv.) Devize, Dunaj 0.50—0.55, Berlin 22.50—23.50, Budimpešta 8—8.25, Italija 367—370, London 330—0, New York (ček) 73—73.50, Pariz 647.50—650, Praga 142.50—144.50, Svica 1390—1400. Valute. Ameriški dolarji 73—74, češkoslovaške krome 140—142, nemške marke 23.50—24.50, Italijanske lire 364—366, romunski leji 0—50.

Poglavje o zaupnicah.

Zaupnica je prijetna stvar, to ve vsak, ki jo je že kdaj dobil. Še bolj prijetno je seveda, če ni treba človeku prositi zanjo. Zaupnica pa bi nikakor ne smela pomeniti, da so ljudje, če so slišali, da se je dala temu in temu zaupnica, že vsled samega tega dejstva zgubili zaupanje do dotičnika. In vendar smo pri nas žalilob na najboljši poti, da postane tako: zaupnica bo pomenila kmalu negacijo zaupanja, kakor je bil njega dn v vojnih časih uradni dementi najboljše potrdilo negiranega fakta.

Uradniku n. pr. se očita to in to. Kaj bo naredila v tem slučaju nadrejena oblast? Suspendirala bo uradnika za toliko časa, da dožene disciplinarna ali druga preiskava, če je res, kar se mu očita; in po izidu preiskave bo uradnik ali odsvoljen, če je kriv, če pa je nedolžen, bo zopet rehabilitiran.

Mogoče pa je in se je celo že zgodilo, da se je temu ali onemu ministru kaj očitalo. Minister ima v takih slučajih vsekakor mnogo ugodnejše stališče kakor kak podrejen uradnik, dasi je minister tudi uradnik: kajti nad ministrom ni sodnika — vsaj dokler je aktiven — in če zavoljo njega ne demisionira cel kabinet ali mu ne namigne poglavar države, naj gre, lahko sedi na svojem stolcu, mahar da dosežejo prot njemu nakopičena očitanja višino babilonskega stolpa.

Zgodil pa se navadno, da minister toži dotičnika, ki mu kaj očita. Seveda pride tožba do svoje popolne veljave le tedaj, če si stojita pred sodiščem ravnopravni stranki nasproti. V skladu tega tudi minister v takih slučajih demisionira, da ne pade nanj sum, da je hotel direktno ali indirektno vplivati na sodišča in da ne trpi vsled tega zaupanje državljanov do nepristranosti države in njenega poglavarja. Tudi če je poslanec kaj zagrešil, ga ne izroči imunitetni odsek sodišču kot vplivnega poslanca, ampak kot čisto navadnega zemljana.

Pripeti pa se včas — pa ne povsod — da ne pride in ne pride do obravnave ministrove tožbe, minister sedi lepo dalje na svojem mestu in si da izreči zaupnico od kolikor mogoče nekompetentnega mesta. In to je tisto, vsled česar smo proti takim pavšalnim zaupnicam in vsled česar ima narod do zaupnic — nezaupanje. Ministrsko dostojanstvo je velično, zato pa mora imeti minister čut, kako je treba nositi to dostojanstvo. Ta čut pa imperativno zahteva tožbo in za čas tožbe ministrovo demisijo. Najbolj državotvorni so tisti državljani, ki zaupajo državi in njeni nepristranosti, in najvišja naloga ministrov je, da vzbujajo to zaupanje pri državljanih.

Vsake druge zaupnice pa je treba v takih slučajih z državnega stališča neodločneje odklanjati in obsoljati. Tu ni kompetentni niti kak poslanski klub niti kak izvršni odbor, kajti država in narod stojita nad takimi pojmi. In pri reviziji ustave bo treba poskrbeti za določbo, da bo minister za čas, dokler teče tožba, prisiljen, da zapusti svoje mesto — če že sam ne čuti te potrebe.

Plačate profesorie!

INTERPELACIJA NARODNEGA POSLANCA BRANDNERJA NA MINISTRA ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO. — KJE SO VZROKI ZA VLAČEVANJA IZPLAČILA HONORARJA ZA NADURE.

Narodni poslanec A. Brandner je v zadevi nadurnega honorarja profesorjev na trgovskih šolah v Sloveniji podal na ministra za trgovino in obrt sledečo interpelacijo: Profesorjem trgovskih šol v Sloveniji že od 1. januarja 1922 ni bil izplačan honorar za nadurni pouk, do katerega imajo pravico po uredbi z dne 15. junija 1921. Država jim torej dolguje honorar za celih 6 mesecev. Zato so pričeli v začetku junija s pasivno resistenco in prizadetim dijakom je grozila nevarnost, da vsled skrčenega učnega reda ne bodo mogli biti vsi predmeti na teh šolah klasificirani, kar bi pomenilo izgubo celega leta. Iz ozira na dijake in njihove starše, kateri bi v tem slučaju trpeli veliko izgubo na času in denarju, so profesorji imenovanih šol

zopet pričeli s poukom. Sedaj nastane vprašanje, kaj bo s prihodnjim šolskim letom, ako se profesorjem zasluženi honorar, do katerega imajo pravico po zakonu, ne bode izplačal in ali bo država s tem pridobila na ugledu, ako bodo prizadeti primorani, da vložijo tožbo proti njej. Značilno je, da so profesorji enakih šol izven Slovenije dobili izplačane nadure iz edinega razloga, ker spadajo pod ministrstvo prosvete in ne pod ministrstvo za trgovino in industrijo, kakor je to slučaj s slovenskimi trgovskimi šolami. Vprašam gospoda ministra: 1. S čim opravičuje tako postopanje? 2. Ali misli ukreniti potrebno, da se bo spoštval zakon in da se takoj izplača zaostali nadurni honorar? Anton Brandner, narodni poslanec.

Skrajna nemarnost našega zunanjega ministerstva.

VPRASANJE NA MINISTRA ZUNANJIH ZADEV. — KAKO SE DELA.

Vprašanje na gospoda ministra zunanjih zadev.

Začetkom junija t. l. se je vršil v Pragi kongres Zveze narodov, da razpravlja v zaščiti in o pritožbah narodnih manjšin v poedinih državah. Na tem kongresu je bila povsem neopravičeno in zlobno napadana naša država in sicer od strani Nemcev in Madžarov in tudi od strani makedonskega komiteja. Po informacijah, ki sem jih dobil, naši delegati teh drznih napadov niti niso zavrnili, niti dvignili obtožbo proti brutalnemu postopanju Italije in Avstrije napram našim narodnim manjšinam v Primorju, v Istri in na Korškem, za katere poslednje se je morala zavzemati Češkoslovaška. Istotako tudi niso razkrinkali divjanja in ubijanja bolgarskih komitajšev na našem teritoriju in tudi niso

omenjali naših narodnih manjšin v Rumuniji. Trdi se, da naši delegati niso imeli seboj potrebnih podatkov in da je bilo predvideno potrebno število delegatov skrčeno, ker ministrski svet v to svrhu ni dovolil kreditov. Radi tega so že imenovani delegati zadnji dan pred odhodom v Prago dobili brzozjavna in telefonska obvestila, da se na njihovo sodelovanje ne reflektira. Vprašam g. ministra zunanjih zadev: 1. So li nevedene vesti resnične? 2. Je li minister voljan podati narodni skupščini ekspozice o poteku imenovanega kongresa in istotako predložiti narodni skupščini overovljeni zapisnik o debati in o govorih naših delegatov? Prosim za ustnen odgovor v narodni kupščini. — Anton Brandner, nar. poslanec.

NEMIRI V GORNJI ŠLEZIJI SE NADALJUJEJO.

Hindenburg, 18. jun. (Izv.) V Biskicah (Gornja Šlezija) je prišlo med poveljništvom glasovalne policije, ki je zamenjala občinsko stražo, in oddelkom francoskih vojakov do krvavega spopada. Mnogo civilistov se je zavzelo za glasovalne redarje, nakar sta obe stranki začeli streljati. Tekom boja so bili trije civilisti

ubiti, eden pa tako težko ranjen, da je kmalu nato umrl.

UKINJENJE RUDARSKIH URADOV V LJUBLJANI IN ZAGREBU.

Beograd, 19. junija. (Izv.) Ministrstvo za šume in rude bo te dni ukinito rudarske urade v Zagrebu in Ljubljani. Delokrog teh dveh oddelkov preide na sarajevski okoliš. (Človek ne ve, ali gre to na račun centralizma ali štedenja.)

Muslimanska skupščina in današnji režim

Muslimanski politični svet se je sestel v Sarajevu k pokrajinskemu zborovanju, da zavzame svoje stališče napram današnjemu režimu in začrta linijo bodoči politiki.

V svoji socialni strukturi je muslimanski svet po večini malokmetijski, maloobrtniški in delavski. Odločilno besedo pa so imeli doslej age in begi, muslimanska fevdalna aristokracija, ki šteje komaj kakih 60 tisoč ljudi. Oni so dajali smer politiki muslimanskega sveta v bivši Avstriji. Na age in bege se je predvsem opiral avstro-ogrski režim v Bosni. Na nje se opira danes velikosrbski absolutistični režim. Ako kratko preletimo smer muslimanske politike v sedanjih letih, potem se nam javlja ena karakteristična poteza, t. j. da je obvladal vso muslimansko politiko en princip, kako zavarovati kar najboljše interese ag in begov proti zahtevam kmetov. Ta princip je dosegel svoj vrhunec ob priliki glasovanja za ustavo. Takrat je muslimanski klub v celoti prodal svoje glasove, da se varujejo fevdalni interesi proti zahtevam kmetov.

Opozicija je bila v muslimanski politični organizaciji že v onih dneh. Ali ta opozicija je bila še slabotna in neopredeljena. Interesi ag in begov so se povdarjali s tako silo, da so se istovetili z interesi vsega muslimanskega sveta. Pozneje, ko je bila že enkrat pod streho ustava in je pričela vlada izplačevati odškodnino in poditi kmete z zemljišč, ki so si jih prilastili ob prevratu, pa se je pričela opozicija. Povod za to so dala preganjanja muslimanskega sveta lanske poletje in jesen v južni Srbiji, ko je poslala država tja infanterijo in artiljerijo, da zatre muslimanski živeli. To sistematično uničevanje muslimanskega sveta v južni Srbiji, znani proces proti Boškovičevim, pristašem je dalo opoziciji novih sil, da je pričela nastopati vedno bolj samozavestno in končno zanesla razkol v navidezno najbolj enoten parlamentarni klub. Sarajevska pokrajinska skupščina je završila proces in izročila zmago opoziciji, ki je dobila 78 odstotkov vseh glasov. Prejšnja vladajoča skupina, ki jo predstavljajo age in begi, je ostala v manjšini. Ali se bo podvrnila sklepom? Težko! Brezdvomno bo prišlo do popolnega razkola. Jugoslovanska muslimanska organizacija je v krizi, kakor se nahajajo danes v krizi skoro vse politične stranke v državi, ker so tvorbe iz prejšnjih časov, ko še ni bilo Jugoslavije in ker silijo na dan razni socialni problemi.

Malo smo sicer informirani o muslimanskem svetu. Ali je za pojav v muslimanski organizaciji merodajno vprašanje centralizem — avtonomija? Mislim, da ni to odločilno. Zdi se mi, da igrajo tu bolj odločilno vlogo socialni momenti. Socialna diferenciacija med begi in agi na eni strani in ostalim muslimanskim prebivalstvom na drugi strani bo pač v prvi vrsti vzrok temu pojavu. Sicer se bo pa to kaj kmalu pokazalo v politiki, ki bo sodočilno vplivala pri bodoči grupaciji političnih in socialnih sil v naši državi.

Ob tem pojavu pa nas posebno tudi zanima vprašanje, kakšen vpliv bo to imelo na današnji režim v državi. Jasno je, da bo opozicija Muslimanov poslabšala položaj današnje vlade in s tem seveda tudi zrahljala temelje današnjemu režimu. Vendar je v zmoti oni, da smo blizu časa, ko se zruši današnji režim in stopi na njegovo mesto novi. Niso še dani predpogoji za to.

Jedro režima ima še trdno organizacijo in njegov temelj je še močan. Ne pozabimo, da ima današnji režim svoje temelje v Srbiji, kjer leži politična in vojaška centrala. Razumljivo je tudi, da imajo Srbi interes na obstoju današnjega režima. To najbolj izhaja iz davčne statistike.

Leta 1921. je prišlo na posamezno osebo direktnih davilov:

Banati	66.16 Din
Slovenija	56.47 »
Hrvatska	32.20 »
Srbija	23.48 »
Bosna	21.32 »
Dalmacija	19.90 »

Srbija torej plačuje relativno najmanj direktnega davka. Res je sicer, da je Srbija v vojni strašno trpela, na drugi strani pa je tudi upoštevali, da je zemlja silno rodovitna. Dočim nese Srbija najmanjša bremena, pa na drugi strani največ porabi od predvidenega državnega proračuna. Ta gospodarski moment pa je odločilen za današnji režim. Tu so njegove korenine. Dokler se tu ne bo zasadila lopata, tako dolgo ne bo uspehov. V to svrhu pa je treba organizacije opozicije z jasno začrtano linijo in treba aktivne politike.

Fr. Bračun.

Naj sodi javnost.

P. S. Se to:

— za direktivo! — nekdo zasviral ondan je pri naši zabavi — takoj smo mu gosli razbili na glavi. In veš zakaj? Na uho to novico: Bil je še mlad... pa je sviral resnicol (Zupančič.)

Do dobi javnost jasno sliko o demokratski pravičnosti, se moram poslužiti danes sredstva, ki ga drugače zavračam. Povdarjam, da se nahajam v silobranu! Zato mi bodi odpuščen, ako sem prisiljen primerjati svojo zadevo s slučajem profesorja Voglarja.

Prof. V. je bil v celem drugem težaju š. l. 20.-21. na dopusta. Zakaj, ne vem. Znano pa je, da je nadzornik dr. P. že skoro 70 l. staremu prof. Z., ki je prošil po dvamesečni boleznit osebno za podaljšanje dopusta, zabrusil v službi osivelemu in onemoglemu možu trde besede v obraz: »Mislim, da smo imeli že dosti potrpljenja z vami!« Prof. V. ni bil bolan in ni šlihal takih trdih besed. Dovolil so mu dopust morda zato, ker je opravljal takrat posle predsednika JDS in delo odgovornega urednika »Taborja«.

Da! Mož je odgovarjal takrat za pisavo mariborskega glasila JDS tako, da je listič po svoji surovosti in brezprimernih osebnih napadih na vse, kar ni trobilo v njegov rog, presejal ostale sloven. liste ter padel na lindino najzlobnejšega zaplotnega briganta. Nikdar pozneje nismo čitali takih sramotilnih spisov v »Taborju«, kakor za časa, ko je odgovarjal za vsebino prof. Fran Voglar. Seveda tudi napadi na priznane solnike niso izostajali. Vendar se v. š. s. ni zganil prej, dokler ni Mar. prof. podružnica enodušno obsodila izbrube mladodemokratskih lopovov. Ali tudi zdaj se odgovornemu uredniku ni ničesar zgodilo. O kakem disciplinarnem postopanju ni bilo slišati ter je odgovarjal V. še nadalje za »Taborjeve« surovosti.

Koliko takih člankov je izšlo izpod peresa prof. V. ne morem soditi. Značilno pa je bilo, da je bila večina člankov brez podpisa. »Straža« je tudi očitala V. v zgoraj omenjeni zadevi laž, nezadajnost i. dr., toda v. š. s. je — molčal!

G. V. je tudi član vodstva družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. V štirih koledarjih (1919 do 1922) je podpisal mož kot doktor, naslov, ki mu ne pristaja. V koledarju dr. sv. C. in M. iz l. 1922 pa čitamo še na str. 87. 12. Dr. Fran Voglar, ravnatelj ženskega učiteljišča v Mariboru! Pripominjam, da stoji na str. 90. datum zadnjega oklica vodstva omenjene družbe izza 24. novembra 1921; potemtako se je smatral V. ravnateljem še prej, predno je v. š. s. sploh stavil tozadevni ternopredlog. Povdarjam, da ni bil V. edini prosilec za mesto. Potegovala sta se poleg njega za ravnateljstvo dva starejša profesorja, ki sta kot profesorja na učiteljišču poznala ustroj teh šol, medtem, ko je V. klasičen filolog in ni nikdar učil tam. Navzlic temu se upa označiti mož (to-

* čita: višji šolski svet.

rej še pred sejo v. š. s., ki sestavi komaj terno, na kar gre vse še le na ministristvo itd.) za ravnatelja. *Kaka jamstva je moral imeti V. v žepu, da bo dosegel mesto proti vsem soprošilcem, ako nastopa takorekoč že ob predaji prošnje kot ravnatelj?* Je li potem še sploh treba razpisavati mesta?

Navzlic temu pa so v v. š. s. še razsodni šolniki, ki imajo lastno mnenje ter se ga upajo tudi zastopati. V. je prišel na tretje mesto v ternopredlogu. Definitivno imenovanje

Plače avstrijskih in jugoslovanskih državnih uradnikov.

V naslednjem podajem nekaj podatkov o točasnih prejemkih držav. uradnikov v Avstriji in Nemčiji. Pripominjam, da so podatki za prvo aventični, za drugo pa točni le v toliko, kolikor sem mogel razbrati iz nemških strokovnih revij. Za lažjo prmero sem vzel kot standard zlato krono = švic. frank.

Države	IX. č. r. 1. stopnja neoženjen plača v valuti dotične države	VIII. č. r. 1. pl. st. z ženo in 1 otrokom	VI. č. r. 1. st. žena in 2 otroka	Zlata vrednost šv. frank 1. maja IX. č. r.
SHS	3412 j. K	—	—	ci 63
Nem. Avstrija	132.362 a. K	187.961 a. K	267.180 a. K	ci 86
Nemčija	nad 5000 mark	nad 6000 mark	nad 7500 mark	nad 91

Zgornja primerjalna tabela perlustrira dovolj jasno plačevanje uradnikov v »bogati« in zmagovalni Jugoslaviji na eni strani, v premaganih državah na drugi strani, četudi je povsod preslabo.

Politični položaj v Bolgariji.

O razmerah v Bolgariji naše časopisje kaj rado razširja najbolj tatarske vesti. Vse te vesti se navadno porajajo v Beogradu in od tam gredo v svet. Da je Beograd šovinističen, to je itak že danes splošno znano. Ali ta šovinizem se posebno ostro javlja napram Bolgariji. In skozi ta očala gleda Bolgarijo naš tisk. Mi Slovenci imamo pač najmanj interesa gojiti nacionalni šovinizem ne napram drugim narodom, najmanj pa Bolgarom, ki kot jugoslovanski narod spadajo v enotno jugoslovansko državo.

V tri stranke je danes razdeljen bolgarski narod. Državno oblast drži v rokah kmetška stranka. V opoziciji stoji na eni strani meščanski blok, ki sestoji iz štirih strank in ki je dobil pri zadnjih občinskih volitvah komaj 18% oddanih glasov. Meščanski blok združuje v sebi banko in industrijsko buržuazijo. On je tudi vodil vojno proti Srbiji na strani centralnih držav. Ker Stambulinski zelo mačehsko ravna s to buržuazijo, je proti njemu v ostri opoziciji.

Druga močna stranka, ki je v opoziciji proti današnji vladi, s katero je vodila zelo ostre boje, je komunistična stranka Bolgarije. Ona je ena izmed najbolje organiziranih raznih komunističnih strank, razpredeno ima svojo organizacijo po vseh mestih in vaseh. V njenih vrstah je polno inteligence in večina bolgarskih učiteljev.

Meščanski blok stremi za tem, da čimprej vrže vlado Stambulinskega in vzame oblast v svoje roke. Ker se pa zaveda, da je sam preslab, zato je iskal tajne stike z Wranglovci, ki so svojčas preplavili Bolgarijo z dovoljenjem Stambulinskeje vlade.

V zadnjem času pa so bili doprienešeni nepobitni dokazi o tajnih zvezah meščanskega bloka z Wranglovo armado. Vlada je namreč začutila, da ji preti nevarnost s strani meščanskega bloka v zvezi z ruskiimi begunci. Zato je pustila izvesti razne hišne preiskave, pri katerih se je našel zelo obtežilen material za meščanski blok, kakor tajna povelja, naredbe itd. Te preiskave so

se je sicer zavleklo, toda provizorično vodstvo mu je bilo vseeno poverjeno. Stalno nameščenje že se pride, če le ostane kurs. Saj se je smatral V. že iz vsega početka — ravnateljem.

Tako je postopal v. š. s. v V. službu. Za brezprimerne surovosti »Taborjeve« je nagradil odgovornega urednika saj s provizornim vodstvom ženskega učiteljišča v Mariboru. (Nadalj. sledi.)

Prejemki veljajo za mesec maj, odgovarjajo pa v splošnem tudi za ostale mesece, ker se regulirajo plače v Avstriji in Nemčiji avtomatično z druginim indeksom. Kot paradigma za SHS sem upošteval v tabeli le IX. činovni razred, 1. stopnjo brez družinskih doklad in s sedežem v provinci.

Sicer so si pa državni nastavljenici pri nas nekoliko sami krivi bednega položaja. Ali se ne bi dalo doseči trdnješe organizacije? Ali je treba »hlapčevati« izrazito bankirskim strankam? Dr. Z.

se namreč izvršile pri ruskih beguncih. Dokazni material, ki se je našel pri tej priliki, dokazuje, kako skrbno so ruski begunci pripravljali na bolgarskih tleh vojno proti Rusiji in oborožen upor proti sedanjji vladi. Wranglovci so imeli skupna tajna posvetovanja z voditelji meščanskega bloka, s katerimi so delali roko v roki.

Ta komplot je važen tudi radi tega, ker iz najdenih dokumentov jasno izhaja, da je imela pri tem tudi Beograjska vlada svoje prste vmes in da je hotela potegniti našo državo v vojno avanturo. Pri Wranglovcih se je namreč našlo naslednje tajno povelje:

»Strogo zaupno.«

Povelje.

ruski armadi, 9. aprila 1922, št. 263. Spričo ustvarjenega položaja ukazujem:

1. Oddelki naj bodo pripravljeni, da stopijo pri prvem alarmu v akcijo (paketi št. »E-M«.)

2. V slučaju, da prekoračijo mejo čete iz Srbije, se nesme stopiti v vojne operacije

3. Ako stopi v notranjosti dežele politična stranka v akcijo, se v nobenem slučaju nesme udeleževati na spopadih.

To povelje je izgotovljeno v 10 izvodih: Komandantu 1. kora, šefu divizije, G.-M. Foku, komandantu polkov: Korniloff, Drozdowez, Markowski, Alexejeff, Gallipoli, inspektorju vojnih šol in šefu garnizije v Sofiji.

Poveljnik ruske armade: generalni poročnik Wrangel

I. A. B. šef armadnega štaba, generalštabni general kavalerije Šatiloff.

Pomen tega tajnega povelja je jasen: Ruski kontrarevolucionarni armadi v Bolgariji se ukaže, da je pripravljena po gotovem operacijskem planu (paketi »E-M«.) Določa se, da se ruska armada nesme udeležiti pobežnih vojnih dejanj, če bi vkorakale čete iz Srbije, t. j. iz Jugoslavije. Wranglova armada tudi nesme poseči vmes, če bi politična stranka, t. j. meščanski blok rebeliral proti vladi.

Kakor pri nas, tako so imeli ru-

ski begunci tudi v Bolgariji svojo državo v državi, ki je postala opasna Stambulinskeje vladi. Radi tega se je za vlado odločila v zadnjem trenutku, da poseže vmes z vso odločnostjo in napravi konec mahinacijam Wrangla.

Gospodarske vesti.

+ *Železnični pragi iz betona.* Na letošnjem milanskem velesejmu so bili razstavljeni železnični pragi iz betona, ki so baje preizkušeno jako dobro prestali. Za izum se posebno zanima Italija sama, ker ima v svoji pravi domovini bore malo gozda ter je navezana samo na uvoz lesa in lesenih izdelkov. Seveda zato so Lahu tako dišali naši notranjski gozdi.

+ *Izpremembe pri trošarini na vino.* Svoječasna odločba, ki je bila objavljena v Uradnem listu št. 6, se izpremeni in dopolni takole: 1. Proizvajalci vina na Sloveniji, ki v 10 dneh od dne, ko so izprešali vino, ne prijavijo dobljene količine vina pri pristojnem oddelku finančne kontrole, ali oni, ki prodane količine prav tako ne prijavijo, preden jo izroče kupcu, se kaznujejo samo zaradi nereda po členu 85 trošarinskega pravilnika. Kupci vina pa, ki kupljene količine vina ne prijavijo pristojnemu oblastvu, pri katerem je plačati državno trošarino najkasneje v 24 urah po prejemu vina, se smatrajo za tihotapce ter se kaznujejo po členu 77. trošarinskega pravilnika. 2. Pri transportu vina je postopati (slej ko prej), kakor je določeno v pravilniku o trošarini na vino v Sloveniji. 3. Predpis drugega odstavka točke č. člena 8. pravilnika o trošarini na vino za Slovenijo, ki govori o odbitku na račun droži, se ukine.

+ *Egiptska vlada ima v Kairu* pri finančnem ministru urad za trgovino in industrijo, kjer se nahaja poseben oddelk za kataloge in cenike tvrdk. Zbirka šteje do sedaj okoli 15.000 katalogov iz vseh delov sveta ter služi kot najboljši informacijsko sredstvo, katero uporabljajo trgovski krogi dnevno. Imenovani urad za trgovino in industrijo poziva vse trgovce in industrialce, naj bi mu vpslali kataloge in cenike svojih podjetij. Naslov urada je: Bureau of commerce and industry, Cairo 12, Sharia Fahmi.

+ *Dohodnina od službenih prejemkov zasebnih nameščencev za l. 1921 in 1922.* Z zakonom o proračunskih dvanajstih za mesec marc in april 1922 se je uveljavilo načelo, da ne plačajo zasebni nameščenci dohodnina za leto 1921 in 1922 od onega zneska, ki se plača ob enakih prejemkih pri državnih nameščentih izloči iz odmerne osnove. Pri primerjanju prejemkov se upošteva edino višina skupnih službenih prejemkov brez ozira na kategorijo, čin ali druge okolnosti. Edino kar je poleg višine skupnih prejemkov važno, je družinsko stanje, katero je presojeti po načelih, po katerih dobivajo državni nameščenci draginske doklade. Zaradi tega bodo davčna oblastva v najkrajšem času obnovila priredbo dohodnina za leto 1921 in kolikor je ta za leto 1922 že izvršena, tudi za to leto. Ako bi v tem oziru rabila davčna oblastva glede ugotovitve družinskega stanja in drugih razmer nameščencev sodelovanja službodajalcev, se ti v interesu nameščencev vabijo, da pozivom davčnih oblastev čimprej ugođe. Izkazji vsled obnovitve priredbe predpisanih davčnih zneskov se razpolože na vpogled pri občinskih uradih in pri obratovaleščih ki zaposlujejo večje število zasebnih nameščencev.

+ *Izvažanje lesa iz Češkoslovaške na Nemško.* V zadnjem času raste izvoz češkega lesa na Nemško, ker je češki les vkljub valutni razliki cenejši kot domači. Največ se izvažajo okroglega lesa, ki se rabi za v rudnike, potem lesa za železnične pragove ter hojevega lesa za izdelovanje papirja. Tudi po lesu za kurivo Nemci povprašujejo, a kupili še niso kaj kaj večje množine, ker se jim vidijo cene preveč soke.

jo je zapel izvrstno, v srednjem stavku je posebno drugi basist g. Zupan lepo izkvirja izstopal.

Publika je po vsaki točki pridno aplavdirala, v dvorani pa menda ni bilo človeka, ki bi ne bil vesel prvega uspeha kvarteta »Primorje«, ki je moral na koncu sporeda na burno zahtevo zapeti še par pesmi, med katerimi je doživela okusno harmonizirana narodna »Oj tu kolduški boben« viharen, navdušen aplavz. Da je kvartet dosegel tako visoko stopnjo izvajanja je zasluža njegovega učitelja g. Frana Marolta ml., ki naj bo prepričan, da je dobršen del priznaja poleg članom kvarteta veljal njemu, čeprav se v svoji skromnosti ni hotel pokazati na odru.

Iz srca želimo »Primorju vztrajnost in novih uspehov!

Kdor Jugoslovan, je Maticе član!

Koncert vokaln. kvarteta „Primorje“.

Skoro vsak pojav v našem glasbenem življenju, ki obeta napredek in je pomemben za razvoj slovenske glasbe, bodisi že produktivne ali reproduktivne, sprejme javnost apatično. Zgodilo se je to tudi »Primorju«, vokalnemu kvartetu, ki je v Ljubljani na koncertnem odru prvič nastopil minoli ponedeljek. Vkljub temu, da je sedanjí čas za koncerte neprimeren in vkljub temu, da je zadnje tedne koncertnih prireditev kar deževalo, bi bila Ljubljana z večjim obiskom lahko pokazala upoštevanje brezprimernega truda, za naše razmere prav redkega idealizma ter resnega, vztrajnega študija, ki so ga s svojim prvim nastopom očito pokazali člani »Primorja«: gg. Banovec, Pečenko, Raler in Zupan. Toda Ljubljanci so zadovoljni s kvarteti, ki večno lajnajo v običajnem tonu. *Planinsko rožico* in

čim bolj na vse grlo jim jo zapoje, tem ljubše in lepše jim je. Pa korajžo dobe na še en liter! — Ljubljana ima kvartetov res dosti. Skoro v vsakem pevskem zboru po enega ali dva. Ali gre jim predvsem za petje za zabavo, v veselji družbi. Edini dr. Kozinov kvartet je skozi več let sem gojil koncertno petje. Za njim pa je pokazalo uspehe resnega študija in stremljenja »Primorje«. Kvartet sestavljajo je preklicano težka reč. Najti štiri glasove, ki bi z ozirom na njih timbre vsaj približno harmonizirali, je težko. Pa še stokrat težje poiskati — zaradi znane naše pevske lahkomisljenosti — štiri pevce, ki bi se hoteli povsem posvetiti študiju glasovne izobrazbe, glasbene teorije, harmonije, oblikoslovia, vokalizacije itd. Kvartet »Primorje« je to storil, zato čast mu. Odtod uspeh.

Vzpored, ki si ga je kvartet izbral za koncert je imel namen poslušalcem predočiti razvoj slovenskega četvero-

speva (zbor) od Hajdriha in Volariča do Adamiča in Premrla. Zastopane so bile značilne skladbe. Pri izvajanju vseh se je poznala večša roka pevovodje, ki jih je naštudiral. Po tehnični strani so bile fraza za frazo natančno naučene, stopala je očitno na dan smisel za melodično linijo v vsakem posameznem glasu in je bilo izvajanje vkljub temu v harmoničnem oziru lepo zaokroženo. Zaznali smo da kvartet polaga posebno pažnjo na jasno vokalizacijo in izrazito dinamiko. V lirčnih pesmih je petje posebno lepo donelo in najbolj ugajalo. Tako se je na primer kvartetu posebno posrečila Prochazkova »Moravska narodna«, katero smo nekoč poslušali na koncertu Glasbene Matice. Bolj pristoja kvartetu kot zboru. Pravtako Adamičeva »Pesem o beli hišici«, v kateri srednjem delu je mehak tenor g. Banovca prijetno plaval nad ostalimi tremi glasovi. Nasprotno je pa kvartet dokazal, da zna zadeti tudi baladni ton.

Recitativna mesta v Michlovem »Atila in ribič« ter Foersterjevemu »Spaku« so se odlikovala po vzornem dramatičnem izražanju. Sploh pa je bil Foersterjev »Spak« najboljšje odpeta točka vsega sporeda in le čudimo se, da se te skladbe ne loti noben naših dobrih moških zborov. Pri Adamičevi »Kregata se baba in devojka« smo dobili vtis, da za kvartet ni primerna, ker je ves srednji del zaradi hitrega tempa donel nejasno in so bile posamezne harmonije nekam zabrisane. Morda tiči vzrok temu v akustički dvorane. Da se ne straši »Primorje« novih, modernih in težkih skladb smo se prepričali pri novi Premrlovi skladbi »Korak v življenje«, ki zlasti v prvem delu zahteva od pevcev mnogo več, kot bi naši pevci mogli pričakovati. Končno je bila na vzporedu še druga Premrlova skladba »Na dan«, tiskana že leta 1908, izvajana prvič šele topot. Skladba je veličastna in kar kriči po močnem moškem zboru. Kvartet

Gospodarstvo.

Dolarsko posojilo.

A. Aleksander, predsednik »Zem. saveza industrijalaca« v Zagrebu se je ob času sklepanja dolarskega posojila nahajal v Beogradu ter dobil priložnost, sestati se z našim finančnim ministrom, ki je dal točne informacije o pogojih, pod katerimi je bilo sklenjeno ameriško posojilo. **A. Aleksander** o teh informacijah obvestil urednika »Jugoslovenskega Lloydja«, ki jih je v imenovanem listu objavil. Ker se tu di naša širša javnost zelo zanima za okolščine, pod katerimi je bilo sklenjeno dolarsko posojilo prinašamo bistven del omenjenega članka v prevodu.

»Posojilo — kot že veste — znaša 100 milijonov dolarjev po tečaju 86,75 in z 8% obrestno mero. Posojilo se je sklenilo z Bleerovo finančno skupino in je od našega finančnega ministra že podpisano. Priti mora še pred narodno skupščino, ki ga bo, kakor upa finančni minister, tudi odobrila.

Za realizacijo ali likvidacijo posojila se je ustanovila francosko - ameriška delniška družba, ki bo fungirala obema kot podjetnik pri izgradbi Jadranske železnice. Med posojilom in izgradbo te železnice obstoji junktim.

Posojilo se bo likvidiralo v treh tranšah. Prva tranša, ki znaša 10 milijonov dolarjev bo služila za izgradbo **niško - dolinske železnice** (Bihač-Zrmanja) kakor tudi za izgradbo nekaterih krajših prog v Banatu za zvezo med Bačko in Banatom ter s tem obremen za zvezo naših železnic z rumunjskimi železnicami, tako da v bodoče ne bo treba uporabljati prehoda preko madžarskega ozemlja.

Druga tranša znaša 15 milijonov dolarjev, od katerih se bo porabil en milijon za nabavo železniških pragov; 600.000 dolarjev za nabavo materiala železnih delov za železniške delavnice; 3 milijone dolarjev za izboljšanje vagonov in lokomotiv, 2.500.000 dolarjev za izboljšanje porušenih mostov, ki se morajo spraviti v red; 600.000 za razširjenje železniških postaj; 200.000 dolarjev za stanovanje železniških nameštencev; 600.000 dolarjev za nabavo ostalega potrebnega železniškega materiala; 1.500.000 dolarjev za izgradbo potrebnih poslopjaj za ministrstva; 2.000.000 za povratek dolga Narodni banki SHS; 1.800.000 za ustanovitev fonda za stabilizacijo valute; 1.200.000 za plačilo dolga Standart Oil Comp.

Ostala svota, kot tretja tranša, se bo uporabila za izgradbo Jadranske železnice. Obresti za ves dolg se morajo plačati naprej. Faktična zgruba pod tem naslovom za časa gradnje železnice bo znašala 3% ali 15 milijonov kron. Od svote 87 milijonov dolarjev, katere dobimo, bo ostalo po odbitku svote prvih dveh tranšah, bo ostalo za izgradbo Jadranske železnice 47 milijonov dolarjev. (Okroglo toliko bo po mnenju in računu g. ing. Klodiča tudi stala izgradba Jadranske železnice.) Nadalje dobi podjetje, ki bo gradilo železnico 9% provizije za tehnična dela. Pod tehničnimi deli se razumejo tudi zemljemerska dela, nasploh, gradnja postaj itd.

Ta dela bodo stala približno 66% od vseh investicij. 30% potrebnega materiala se bo lahko nabavilo doma pri ostalih dobavah pa se mora dati prednost omenjenemu podjetju po cenah, ki se dosežejo potom svobodne licitacije plus 5%.

To so glavni pogoji posojila — je zaključil g. Aleksander svoje poročilo.

Ali misli g. minister, da bo posojilo ugodno vplivalo na stanje naše valute? — je dalje vprašal urednik.

— Seveda upa! Ker se bo celokupna svota porabljala polagoma, se bo ta po izjavi g. finančnega ministra vložil pri Narodni banki, s čimer se bo njena metalna podlaga v zdravi valutni znatno povišala in ker je g. fin. minister odredil tudi 2.000.000 dolarjev za odplačilo dolga Narodni banki, kot je na drugi strani odrejenih 1.800.000 dol. za stabilizacijo naše valute, misli da bo lahko v najkrajšem času pristopil k kreditivni oddelki za promet z devizami in valutami pri Narodni banki, kar bo po njegovem mnenju brezpogojno privedlo našo valuto k stabilizaciji.

— In kaj mislite vi, g. predsednik o tem posojilu in njegovih pogojih?

— Moje mnenje je, in to sem dejal tudi g. finančnemu ministru, da, četudi so pogoji tega posojila precej težki, ne bo ono težko in neznosljivo, če se bo porabilo v produktivne svrhe, odnosno ako se bo z njim omogočila in izvedla ureditev prometa in stabilizacija naše valute. Upajmo da bo tako.

— Stanovanjskemu uradu. V ulici na traid št. 8. je neki uradnik napravil iz stanovanjskega lokala — kurnik. Poter ni čudno, da ni mogel dobiti stanovanj.

II. Ljubljanski vzorčni velesejem.

Od 2. do 11. septembra 1922.

Svoje udeležbo je priglasilo že mnogo svetovnoznanih tvrdk; posebno strojne veletovarne domače in tuje bodo zastopane v častnem številu; njihovi vsakovrstni stroji, ki bodo cel čas v pogonu, bodo oživljali sejmšče. Zelo bogato bodo zastopane tudi usnjarska, lesna in kemična industrija z najboljšimi svojimi izdelki. Preskrbljeno bo letos tudi sicer za vse potrebe udeležencev. Ker se je lani opazilo pomanjkanje gorkih jedil na sejmšču, bo letos uprava velesejma postavila velesejmsko restavracijo, kjer se bodo po zmernih cenah dobila tudi gorka okrepčila, od priprostitih do najfinjših. — Velesejmski »Vestnik« zbudil je splošno zanimanje in povpraševanje po njem je tako veliko, da je prva številka vzlic visokaj nakladi izšla že v drugi izdaji. Koncem meseca izide druga številka, ki bo po svoji vsebini še zanimivejša in pestrejša od prve. Insetati v »Vestniku« imajo velik uspeh in pripravljamo tvrdkam, da se poslužijo te ugodne reklamne prilike.

Z razdeljevanjem prostorov se je deloma že pričelo, zato naj vsi zamudniki čimprej pošljejo svoje prijavnice Uradu Ljubljanskega vzorčnega velesejma v Ljubljani, Gosposvetska cesta, telef. inter. 140.

Uvoz naše klavne živine na Francosko.

Na več vprašanih interesentov glede uvoza klavne živine v Francijo se je tukajšnja trgovska in obrtniška zbornica obrnila za pojasnila na francoski konzulat v Zagrebu, od katerega je dobila sledeči odgovor:

Uvoz govedi, ovc, koz in prešičev, ki so jugoslovenskega izvora, je soglasno sklepu z dne 15. decembra 1921 dovoljen, toda samo ako so transportni naslovljeni direktno na gotove klavnice, ki so zato pooblaščen. Začasno smejo sprejemati vse vrste živine klavnice v Strassburgu, Mühlhausenu in Marseillu, a klavnica Nancy sme sprejemati samo kostrune. Uvoz za Strassburg se ima vršiti čez carinarico v Kehl, za Mühlhausen čez ono v Neuenburgu. Transporti se odposljejo po železnici do klavnice in se opremijo z uvoznimi dovoljenjem, katero se mora vrniti carinarici v teku petih dni s spričevalom živino-zdravnika, ki potrdi, da se je živina poklala. Kostruni, za katere se pri prehodu v Kehl konstatira, da so zdravi, se smejo odposlati v klavnico v Nancy. Uvoz za Marseille je dovoljen samo po morju; v Marseille se spravi živina v sanatorij, odkoder ne sme drugam nego samo v klavnico v Marseille in to najdaljše v teku 10 dni.

☛ **Dobava drv.** Komanda Potiske divizijske oblasti v Subotici želi nabaviti 31.200 kub. metrov drv za garnizije Petrovaradin, Subotica, Sombor, Veliki Bečkerek in Velika Kikinda. Ponudbe je poslati čimprej intendanturi Potiske divizijske oblasti v Subotici.

☛ **Prodaja odpadkov.** Uprava vojne oede IV. v Zagrebu bo prodala dne 15. julija t. l. ob 10. uri dopoldne na ustmeni licitaciji odpadke blaga, kovin, usnja itd. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Za »Dom Kaljice Marije« so darovali: Zupanstvo Orehovič Din 125, Zupanstvo Dob pri Domžalah Din 125, Zupanstvo Pečrah Din 100, Južna štajerska hranilnica v Celju Din 500, Zupanstvo Mošnje Din 100, Zupanstvo Bloke Din 100, Zupanstvo Grabovoš Din 29, Zupanstvo Preseje Din 250, Podružnica Kola jug. sester za Mežiško dolino Din 500, Društvo carinskih uradnikov Din 523, geometer Brinšek Din 100, Hranilnica in posojilnica v Zelenikih Din 1250, Zupanstvo Domžale Din 250, Zupanstvo Podvinci pri Ptuj Din 100, Zupanstvo Formin pri Ptuj Din 50, Jugoslovanski kreditni zavod Din 250, Predilnica v Litiji Din 125, Feliks Urbanc Din 2500.—, Zupanstvo trg Vitanje Din 500, Mestna občina Skofja Loka Din 125, Zupanstvo Vozlje pri Kranju Din 75, Uradništvo začasne delavske zavarovalnice zoper nezgode Din 266, Društvo geometrov SHS Din 125, Društvo mestnih uradnic Din 105, Zupanstvo Cerkljica Din 250, Kmetška posojilnica na Vrhniki Din 125, Podružnica Slov. Rdečega križa v Kočevju Din 1250, Jernej Pinter Din 500, I. Sandrin Din 500, Fr. Brumet Din 100, M. Lukež Din 50, dr. Defranceschi Din 50, dr. Jenko Groyer Din 50, dr. Fr. Derganc Din 50, dr. Tone Jamar Din 50, dr. I. Demšar Din 50, H. Peters Din 50, dr. Avramovič Din 50, Društvo poštinskih uradnikov in uradnic v Ljubljani Din 345,50, Solsko vodstvo v Ribnem pri Bledu (Solarska predstava) Din 50.—, Josip Sušteršič, Senčiča pri Medvodah Din 200, Kegljaki klub »Sptičič« fantovščina g. Fr. Goloba Din 105, Uredništvo trgovske zbornice Din 450, Podružnica Kola jug. sester v Hranitini Din 743, v Novem Mestu Din 1610, v Babnem polju pri Raketi Din 250., Marzidovšek—Aubelj Terezija Din 50, Zupanstvo Gor. Slavec Din 10, Društvo nižjih mestnih uslužbencev Din 15, Werli Marija v Cerkljici Din 300, Zupanstvo Križevci pri Ljutomeru Din 50.

Dnevne vesti.

— V nedeljskem »Jutru« je zagledala bell dan notica od nekoga vseučiliškega profesorja, kjer navaja imena tistih, ki so baje volili Ušeničnika za rektorja ljubljanske univerze. Dotična notica ni samo hudobna, temveč tudi deloma neresnična, v kolikor se tiče prof. dr. Ivana Prijatelja, o katerem je znano, da je volil solidarno s filozofsko fakulteto, zanimivo za pohujšanje pri »Jutru« pa je dejstvo, da so stebri demokratične stranke, ki pišejo v njihova glasila, strnjeno glasovali za klerikalno Ušeničnika. Znano nam je tudi, da so bili ravno pravilni krogi inspiratorji skofovega pisma. Vse to spada k univerzitetnemu fondu mladino.

— **Kočevska zastava.** Kočevski Nemci hočejo na vsak način imeti lastno državo v državi. Na poziv zupanstva, ki je sedaj v slovenskih rokah, naj izobesijo v proslavo kraljeve poroke zastave, so odgovorili, da storijo to le tedaj, ako se jim dovoli kočevska zastava, t. j. modro-bela. Zupan jim tega ni hotel dovoliti, ker smatrajo to svojo zastavo sploh za nemško. Nato je šla posebna deputacija k okrajnemu glavarju ter mu dokazala z listino cesarja Ferdinika IV. iz leta 1471., da imajo Kočevjarji pravico do svoje zastave. In res je okrajno glavarstvo dovolilo izobesjanje takih zastav. Zakaj bi se moralo zaradi Kočevjarjev ozirati na preperle oslovске kože za čisto navadne kaprice, med tem ko koroška vlada napram našim rojakom prezira vse stare in noveje zakone, tudi senzermsko pogodbo, a to za vitalne kulturne pravice.

— **Na naslov carinske uprave.** Čakali smo, čakali, na vse strani smo se obračali, poje neka pesem. Počasnost naše carinske uprave je menda že dosegla svetovni rekord v zavlačevanju izplačevanja nagrad uhvatcem tihotapskega blaga, t. j. finančni kontrolni, ki je bila svedočna na meji. Čakanja se pa vsak naveliča. Res je neumljivo, čemu to zavlačevanje, ko je vendar znano, da so tozadevni akti v večjem delu rešeni in ni druge ovire, kot da zaročljajo ključ od raznih carinskih blagin, kjer leži ta denar po nepotrebnem kot mrtev kapital. Ali se res nihče ne zgame in ne reši tega za nas zelo perečega vprašanja, katero je stvarno bolj aktualno, kot preprič med ministri v Beogradu rdi odklikovanja Tudorova. Trkamo...

— **Draginja narašča.** Po vseh državah so začele cene raznih živil in drugih potrebščin več ali manj padati, ali pa vsaj iste stalno stoje. Le v naši Jugoslaviji smo tako »srečni«, da še vedno napredujemo — pa samo v draginji seveda. Sladkor, ki je veljal doslej 64 kron kg se je nadenkrat dvignil na 72 kron kg. Temu bodo kajpada sledile tudi druge potrebščine. Ubogi uradnik, ubogi delavec! Pa kaj hočemo! Ne preostaja nam drugega, nego k večjemu vzdigniti s svetopisemskimi besedami: »Doklej o Gospod, doklej še...?«

— **Gospodinska šola na Jesenicah.** Pod tem naslovom je informator »Jutra« z Jesenic v št. 141 z dne 16. t. m. priobčil članek, ki mora logično mislečemu človeku spajo vzeti. Naproša se, da članek korigira v toliko, da g. Štebljina ni prišla k nam ustanovljati gospodinske šole, pač pa, da so se ženske na tem malem sestanku spontano toplotno zavzele za ustanovitev iste in to mora biti le znak »možgan v redu«. Kar se pa tiče merodajnih faktorjev, se bodo ob pravem času vpoštevali in naprosili za so-delovalje. Toliko resnici na ljubo.

— **Pilsudski — milijarder.** Predsedniku republike Poljske Pilsudskemu je umrl v Ameriki bližnji sorodnik inž. Pilsudski, ki mu je zapustil 15 milijonov dolarjev, kar znaša približno 60 milijard poljskih mark.

— **Preletel smo:** Davkoplačevalci sodnega okraja Slovenjgredce naredo skupno vlogo na vlado o neenaki odmeri in izterjavanju davka. V okraju namreč nekaj posestnikov in drugih znanih oseb ne plačuje skoro nič, četudi imajo veliko imetja in denarja; sami se hvajilo, da ne plačujejo davka, češ, znati je treba. Delajo pa tako, da vabijo inteligenco na bogata kosila, izdatne večerje, ali oddajajo razno blago. Za protislužno dobe manjši davek ali pa se počaka z eksekucijo. Ker okraj tega ne odobrava, naredi zgorajšnje pritožbo, na katero že sedaj opozarjamo vlado; gospodi v Ljubljani in Slovenjgradu tudi sami dobro vedo, kaj jih čaka, zato sliho stran. Posebno nek gospod pri davčni oblasti se hoče obrati tako, da se strankam v uradu kupuje na prav ostuden način, svoje souradnike pa pri vsaki priliki toži višjemu, ker ima v Ljubljani posebno zaslonbo. Da tudi ta — povojna psihoza — ne bo izdala, četudi jo ščiti delegacija.

— **Mesarjem cvete pšenica.** Zadnje čase so cene goveji živini precej padle, kar se pri cenah mesa prav nič ne pozna.

— **Umrla je v Dolskem pri Ljubljani** g. Ana Zupančič, soproga gostilničarja in trgovca. Blag ji spomin!

— **Avtomobilska nesreča.** Tovorni avto lesnega trgovca Fr. Dolenca iz Stare Loke je vozil 18 dolarjev iz Podlonka navzdol proti Trčiču. Pri tem je zavora odpovedala ter se je avto prevrnil v jarek. Trije delavci so dobili težke poškodbe.

— **Biljon kron mesečno za plače uradnikom** bo morala plačevati Avstrija, ako se odobri zvišanje plač.

— **Gasilni društvi pri Sv. Lenartu i Sv. Trojici v Slov. gorah** imate še vedno nemški poveljavni jezik. Kdo je kriv te malomarnosti?

— **Izzivanje.** Neka Lavra Zwitter iz Trsta povsem italijanskega mišljenja, ker se je ponovno zaničljivo izražala o razmerah v Jugoslaviji, zlasti o jugoslovanskih gospodarskih razmerah ima ob vsaki priliki polna usta hvale o razmerah v Italiji. Ta gospa verži že delj časa v Ljubljani in po Sloveniji z različnimi predmeti — brez vsakega obrtnega lista — ter tako odjeda zaslužek domačinom. — Opozarja javnost policijsko oblast, ki naj takim ljudem omogoči kupičijske transakcije.

— **Poizvedba.** Janez Novak, prostak 27. pešpolka, I. baona, III. komp., je bil leta 1914 v bitki pri Grodeku v Galiciji, od katerega časa ni več glasu od njega in tudi vse poizvedbe po njem so ostale brezuspšne. Njegova žena Marija Novak v Predstrugah št. 3. — Dobropolje — prosj vsakogar za pojasnila, če bi bil mogoče njen mož še med živimi.

— **Surovoš.** Osemletno Franjo Dobravec iz Črnuč je njen oče Janez Mlakar že od nekdaj mrzil in otrok je moral veliki trpeti pred surovešem. Pred nekaj dnevi je pa nečloveški očeem svojo pastorko tako silno udaril s polenom po desni nogi, da ji je zdobil nožno kost. Otroka so prepeljali v bolnico, »ljubeznivi« očeem bo pa odgovarjal pred sodiščem.

— **Razne nesreče.** Andreju Oblaku, delavcu v tovarni železa v Kamniku je stroj odtrgal dva prsta leve roke. — Anton Merala, posestnikov sin iz Velike vasi, je obiral črešnje z drevesa. Radi neprevidnosti je padel na tla in si zlomil desno nogo. — Tesarski vajenec Martin Močilnikar je pil neprecejeno juho in pri tem izpil koščico, ki mu je obstala v grlu. Moral je v bolnico, kjer so mu vzeli koščico iz grla. — Tesarski mojster Ivan Hadovernik z Bleda je padel s kolesa in si zlomil desno roko. — V Žejah pri Kamniku je Marija Kepic pri polkadanju krme padla in si zlomila desno nogo.

— **Koražniče gerent.** V Predvdvoru je nek večer patroliral odnotni orožnik Luka Bašča. Naenkrat je pa tamošnji gerent V. Stružnik brez vsakega poudara zakričal nad orožnikom: »Auf biks, Bašča, pojdi sem če imaš koražžo!« Orožnik se mu je res približal in ga posvaril, nakar ga je pa Stružnik precej surovo ozmerjal. Deželno sodišče je »koražnega« gerenta obsodilo na 14 dni zapor.

— **Kaj vse kradejo.** Pri ravnateljstvu sarajevske policije se je pritožil neki Dalmatincec, da mu je neznan tat ukradel med vožnjo na tramvaj roko. K sreči je bila ta roka — lesena.

Ljubljana.

— **Državni službi se je odpovedal** gosp. Anton Hupka, inženjer pri direkciji v Ljubljani.

— **Neprevidna vožnja.** Pretečeno nedeljo dopoldne je na Krekovem trgu neki mesarski voznik podrl na tla že precej staro lišnico iz Dragomera Marjano Zorc. Zena je bila težko poškodovana po vsem telesu. Brezvestni voznik jo je pa hitro odkuril.

— **Razis novih volitev v ljubljanski občinski svet.** Pokrajnska uprava za Slovenijo je izdala odlok, da se imajo volitve novega občinskega sveta ljubljanskega vršiti v petek 20. oktobra t. l.

— **Preložitev tombole.** Radi deževnega vremena, ki je trajalo pretečeno nedeljo popoldne, se je nameravana tombola »Kluba Primorsk« preložila na prihodnjo nedeljo.

— **Tatvina na trgu.** Dne 13. t. m. je nekdo kmetici Neži Čuden iz Kozarij odpeljal ročni vozček. — Dne 14. t. m. je neznan tat ukradel Ivani Ruperšič iz St. Ruperta iz žepa 1 dolar, 10 lir in približno 400 kron. — Ravno isti dan je bilo Barejni Konstantini iz ročne košarice ukradena lišnica z 200 kronami in listkom Reichove pralnice. — Vse te tri tatvine so bile zvršene na Vodnikovem trgu.

— **Tatvina v frančiškanski cerkvi.** Dne 13. t. m. je neznan tat ukradel v frančiškanski cerkvi z oltarja bel oltarni prt, vred 500 kron.

— **Pobeg.** Iz državnega vzgajališča v Ljubljani je 11. t. m. pobegnil 22 letni, v Hum pri Ormožu rojeni Ivan Kozar. Obleden je v živo obleko iz domače tkanine.

— **Beg iz službe varnostne straže v Sloveniji.** Od meseca decembra 1921 pa do danes je prostovoljno izstopilo iz državne varnostne straže v Sloveniji 60 moč, ker niso mogli sromno niti več izhajati. Služba v straži je naporna: 24 ur službe, 24 ur prosto, če ne pride kaj posebnega vmes. Plača pa znaša od 2500 do 3500 kron mesečno. Naporna služba zahteva tečne hrane ki si jo pa ljudje ne morejo kupiti in zato se pojavlja beg iz službe državne varnostne straže v Sloveniji.

— **Neznano kam je pobegnil** 15. t. m. enajstletni učencec Samo Magolič, stanujoč pri Jožeti Berbon na Starem trgu št. 34. Odšel je od svoje gospodinje opoldne in se ni več vrnil. Deček ima črne lase in temno polt, oblečen je v kratke rjave baržunaste hlače in vijoličasto triko srajco. Kdor bi ga izsledil, se prosil, naznaniti to njegovi gospodnji ali policijski direkciji.

— **Policijske vesti.** Policija je aretirala skrajno delamrznega zidarja Franca Forcosenca, ki je bil v kratkem času dvakrat aretiran radi postopanja, so ga izpustili z naročilom, da si mora poiskati delo, česar pa ni storil, dasi dobe zidarji v Ljubljani lahko vedno dovolj dela. — Ivan Tesnar je zadel s tovarnim vozom v Kolizejski ulici v dvokolesni ročni vozček, katerega je vozila 11letna Alojzija Vidmar. Vozček je bil močno poškodovan. — Umetni slikar Konstantin Ivanov je izgubil med vožnjo iz Beograda v Ljubljano v vlaknu 4000 kron. — Kolo znamke »Styria« je bilo ukradeno mizarskemu mojstru Matiji Perko. — Franc Prešern z Lepodvorske ceste št. 157 je 14. t. m. z bičem udaril osemletno Veroniko Stanko iz Sp. Šiške in jo poškodoval. Zagovarjati se bo moral pred sodiščem. — Učiteljci Pavlini Tomšič je bila ukradena na glavnem kolodvoru lišnica v kateri je imela 3000 kron denarja.

Maribor.

Nemarnost pošne uprave. V vseh državah je danedan navada, da ob državnih slavnostih, kakor ob kraljevi poroki, ob kronanju, ob znamenitih obletnicah, izdaja poštna uprava posebne izdaje poštinskih znamk, s katerimi napravi navadno dobro kupčijo. Tako smo imeli mi koroške plebsitine in invalidne znamke. S prvimi so nekateri napravili dober »kšeft«, z drugimi pa ne toliko, ker je bila pripravljena prevelika naklada. Vsakdo, posebno filatelisti so upali da bodo za kraljevo poroko iznenadeni s kakšno posebno izdajo, morda samo ene ali dveh znamk — ali niti tega ni bilo. Država je s tem oškodovana za ogromne milijone. Oblebujali so, da bo poseben poštni žig tisti dan, pa ga ni bilo, sicer samo žig za filateliste nima prav nobene veljave, ker se je izkazalo s posebnimi žigi, sokolskih in orlovskih zletov. Za te zlete so bili posebni žigi, za oseljski celo posebno opremljene stare znamke — ali vse to nima nobene filatelistične veljave. Poštno upravo bi opomnili, da naj nas nima za norca pri letošnjem sokolskem zletu zopet s kakšnim poštnim žigom. Naj rajše izposluje vsaj dve vrsti znamk (za razglednice in pisma za tisti dan. To bo res vleklo in bo tudi realno.

— **Matura na mariborskem moškem učiteljsku** je začela v petek 16. t. m. Priglasilo se je 54 kandidatov in kandidatkinj. Izpite vodi višji šolski nadzornik Bezjak iz Ljubljane.

— **Skloptični večer** odseka amaterfotografov S. P. D. se vrši v četrtek dne 22. t. m. ob 8. uri v mali dvorani Narodnega doma. Vstopnine ni. Slučajni dobrovoljni prispevki za pokritje stroškov se bodo hvaležno sprejeli. Upajmo, da bo dvorana polna. Bojše bi bilo, ako bi se vršil ta večer v veliki dvorani, ker udeležba ho na vsak način velika.

— **Novo industrijsko podjetje v Mariboru.** Brata Copič sta ustanovila v Mariboru tovarno za izdelavo barvnih trakov za pisalne stroje, karbon, indigo in vseli vrst drugega kopirnega papirja. Trdka se bo nazivala »Bračo«, prva jugoslovenska tovarna barvnih trakov in karbon papirja v Mariboru. Stavba bo kmalu dozidana in se bo v najkrajšem času pričelo z montažo strojev. Tovarna bo opremljena z najmodernejšimi stroji ter bo izdelovala prvovrstno blago in tekmovala v cenah z inozemskimi izdelki.

— **Ljudska univerza.** V petek je morala izostati predavanje g. dr. Jana »O bankovcih«. Da bode ciklus zaokrožen, bo predaval in zaključil svoje predavanje g. dr. Jan prihodnji petek. Pretekli petek je izpopolnil večer g. prof. Gavaj z literarnim vedom. Recital je nekateri značilni pesni novostih pesnikov in sicer Zupančič, Kečeta, Gradnika, oba Albrehta, Igo Gradina in Zbašnika.

— **Danes v torek** bo predavanje prof. g. Bostunčiča v dvorani Ljudske univerze o razširjanju Don Juanskih pripovedk od Španije do Rusije. Ker so predavanja g. profesorja zelo duhovita in se g. profesor živi izključno od dohodkov teh predavanj je naša dolžnost, da ga podpremo na indirekten način in si sami širimo obzorje s temi predavanji.

— **Poročno sodišče.** V petek je bil na zatožni klopi prefrigan goljuf, leta 1900 v Mariboru rojen Adolf Cervek ki je na prefriganj oči osleparil razne stranke za približno 264.000 K. Razprava je trajala do popoldne. — Cervek je obsojen na 4 leta težke ječe. — V tem poročnem zasedanju in sicer 22. t. m. pride na vrsto tudi umor v Cvetlični ulici.

— **Vionj.** V četrtek je pri belem dnevu vlenil neki moški v trgovino Rautne na Koroški cesti št. 8. Vionilec je odnesel nad 190 kilogramov sladkorja, riža, moke in drugih dobrih stvari.

— **Občinski davek** za ponočevanje se pobira v Mariboru od 17. t. m. naprej.

— **Premrzla voda** tudi za smrt. Neka Rozalija Mehel je bila sita tega »fuderbanega« sveta. Dne 16. t. m. je še pred kavo v sami srajci hotela storiti konec temu življenju ter je skočila v Dravo blizu delavnice Jug. Lloydja. Ker je bila voda najbrj premrzla, se je »zgrevala« in klicala na pomoč. Tam službojuči stražnik jo je siljal in jo rešil.

— **Novo galanterijsko trgovino** je otvoril v Gosposki ulici B. Veselinovič in Komp. To je že druga enaka in emako elegantna slovenska trgovina v isti ulici. Čas je bil, da je zgnila prejšnja trgovina Rogina, ki ni delala čast ulici.

Celle.

— **Izredni občni zbor društva stanovanjskih nameljnikov v Celju** se je vršil v petek zvečer v hotelu pri »Kroni«. Bil je dobro obiskan. Proti temu društvu je že dalj časa intrigirala demokratska gospoda in hotela dobiti odbor v roke svojih eksponentov, kar se ji je na predzadnjem izrednem občnem zboru ponesrečilo. Hotela je za svoj namen pridobiti tudi nižje javne nameštence ter ustanoviti si svoje novo društvo. Odbor že obstoječega društva je vsled teh dogodkov sklical za zadnji petek nov izredni občni zbor, na katerega so prišli tudi nižji javni nameštenci in izjavili, da ostanejo včlanjeni pri že obstoječem društvu in da niso voljni delati nikoder štafete višji gospodi, ki jih pozna samo takrat, kadar jih rabi. — Na občnem zboru se jim je dalo v odboru tri odbornike in tri namestnike. Vršila se je tudi debata, kako se ubraniti izkoriščanja od strani hišnih posestnikov in kako bi se prišlo do novih stanovanj in se odpomoglo vsaj nekoliko stanovanjski bedi!

— **Kaj je z zidanjem stanovanjskih hiš v Celju?** Pod tem naslovom smo pred kratkim pisali o tej zadevi, zakaj se tako dolgo zavlačuje. Danes lahko pojasnimo zadevo v toliko, da je zavlačevanju kriva delegacija ministrstva financ v Ljubljani, ker v svojem birokratskem zavlačuje potrjenje tozadevnih sklepov obč. sveta, da se isti ne morejo uveljaviti in da se z delom ne more pričeti.

— **Za neko nedeljsko nogometno tekmo** na Glaziji so po mestu v zložbah viseli s prosto roko risani plakati, ki bi drugače bili popolnoma lepi, ko bi ne bila slovensčina taka, da je skandal. Vsak, kdor je plakate čital, se je nad tako spakodranostjo škandaliziral. Dotično društvo, ki je tekmo priredilo, bi si menda pač bilo lahko dobilo za reklamo pravilni slovenski tekst in ne izobešalo take napol nemške spakodranosti.

— **Professor Gregor Bostamič**, ruski pisatelj in bivši profesor na zavodu za umetnost in gledališče v Kijevu, bo v sredo 21. in v četrtek 22. t. m. predaval v Celju v mali dvorani »Uniona«. V sredo bo predaval o skrivnostih Okultizma, v četrtek pa o zgodovinskih političnem razmerju med Anglijo, Indijo in Rusijo. Čudimo se, da se vršijo ta predavanja v nemškem jeziku.

Primorje.

— **Mobilizacija fašistov.** Vodstvo tržaških fašistov je odredilo s posebnim pozivom: 1. Prostori fašistov so do nove odredbe zaprti. 2. Četaši so mobilizirani. 3. Vsi fašisti se morajo pokoriti pozivom, ki se izdaja.

— **Zaljubljeni morilec.** V Plivkovic se je 23 letni postopač Henrik Zerjal ženi pri gostilničarjevi hčerki Ivanki Petelin. Ker je oče dekleto u ljubimkanje prepovedal, je prišel Zerjal s puško pred hišo ter gostilničarja ustrelil v čelo.

— **Nesreča.** Med Bovecem in Zago je zadel tov

Prekmurje.

Zeleznica Ormož - Ljutomer - Prekmurje se že meri, inženirji so prispeli s svojim delom do Ivanjkevoev.
V **Belinih** ustanovljajo trgovsko in obrtno kreditno društvo.
Učiteljsko v Dol. Lendavi je nabralo za otroško bolnico v Mariboru 3628 K.
Okraini glavar G. Lipovšek je šel na enomesalni dopust. Zastopa ga okraini komisar g. dr. Bratina.

„Zrite štempeljne in pijte čaj!“

„Zrite štempeljne in pijte čaj!“ To je bilo geslo neke knjižnice, ki mi je prišla v roko pred mnogimi leti ter je opisovala boj severo-ameriških državljanov proti takrat od oblasti predpisanim davkom in carinam v Združenih državah severne Amerike. To geslo mi pride pri nas večkrat na misel in tako tudi koncem januarja t. l., ko sem moral za svojih 5 otrok, ki se šolajo na različnih srednjih in strokovnih šolah plačati 100 kron za kolke in 20 K za tiskovine semestralskih izpričeval. Moj najstarejši sin, gimnazijec, je sicer obljubil, da bo povedal v šoli, da oče ne želi izpričevala, ker se zanese na snovno pridnost, pri hčerki, ki je gojenka učiteljska, sem bil že bolj mehak, ker ji prav ne zaupam glede klasifikacije v šoli, vendar bi mi bilo tu prihraniti 24 kron. Pa ni nič pomagalo, šolski oblastnik so izvohal sled pasivne rezistence staršev pri plačevanju kolkov ter so čez noč poslali v senje: »Koncem prvega polletja mora vsak dijak »dobiti« izpričevalo! »Dobiti« so ukazali, ne »plačati!« Bog varuj, to bi bil napad na žep državljanov, »dobiti« je pa vendar vselej blagodat (izvzeti slučaj po »25«) in te se ni nihče branil več. In žrli — ne, plačal sem kolke po 20 K, da je bilo veselo. Po mojem skromnem računu in brez točnih podatkov, smo plačali takrat starš v celoti Jugoslaviji najmanj pol milijona kron preveč za kolke, da smo se smeli radovati nad znanim številom neugodnih uspehov semestralske klasifikacije. Pa glej čudo! Pred kratkim je razglasil vladni minister v Ljubljani (»Jutro«), da je ministru ugotovilo, da se je predpis krivo tolmačil, da ni bilo treba plačati 20 K, ampak samo 2 K (dve) za vsako izpričevalo. Torej kar 90% redne pristojbine so gospodje ukazali žrtvovati molouh taks v strahu pred beograjsko nagalko. Lepa reč to za one, ki morejo izkazati tak plus v dohodkih taks, a prokletno nerodno za one, ki morajo plačati NO, pa gospodja v Beogradu so izpoznali svojo pomoč in — vsi dobimo preveč plačane kolke nazaj. Ne verjamete? — Jaz tudi ne, kajti o tem minister »Jutro« molči kakor grob. Morda zaradi načina vračila? Nič strahu, gospodje pri takšni Tfdno sem prepričan, da mi boste ne za 5 ampak za 6 otrok vrnil po 18 K, če vam povem čisto enostaven način vračila: Izdajte »narejenje« vsem davčnim uradom, naj takoj otvorijo konto »Vrnenje kolki po 18 K, preplačani za semestralsna izpričevala v januarju 1922.« ter jim ukažete izplačati in vsako v originalu predloženo semestralsno in z 20 K kolikovanu izpričevalo z dne 31. jan. 1922 po 18 K. — Tako boste pokazali, da ravirate kakor pošten trgovec, ki pošlje v valencem, ki je kupca v strahu, da ne oškoduje gospodarja, oskublja za nekaj kron, kupca tiste kroge z opravičilo nazaj. Če ne storite tako, bomo pač vedeli, da ne ravirate kakor tu mišljeni pošteni trgovec.

Oče 4 dijakov in 1 dijakine.

Opera. G. kapelnik Matačić iz Novoga Sada je dirigiral v soboto zaključno predstavo v letošnji sezoni, opero »Carmen«. Kar smo opazili pri Butterfly, smo lahko opazili še bolj pri sobotni predstavi, namreč, da je kapelnik-gost navzlic svoji mladosti temeljito naobrazen muzik, natančen in jako temperamenten dirigent, katerega bi uprava naše opere brezdvomno lahko angažirala za prihodnjo sezono.

Državno žensko učiteljsko v Mariboru. Vpisovanje v I. letnik in sprejemni izpiti se bodo vršili 30. junija 1922. od 8. ure dalje. S seboj je treba prinesiti: kristni list, zadnje spričevalo, lepopsni zvezek, nekaj rizb in ženskih ročnih del. Druge podrobnosti na črni deski v I. nadstropju.

H. G. Wells: Zgodba pokojnega Mr. Elvshama. (Dalje.)

Skrbno sem spravil ovitek v žep in taval ves vrtoglav po Regent Street in po temnih stranskih ulicah za Portland Roadom proti domu. Dobro se še spominjam svojih občutkov na tej poti, če prav so bili jako nenavadni. Toliko sem bil vendar le še »jaz«, da sem se zavedal svojega čudnega dnevnega duševnega stanja in se vpraševal, ali ni bila grdobija, ki sem jo pil, nemara opij — strup, o katerih nisem imel nikakih lastnih izkušenj. Zdal se je težko razložiti, kaj je bilo v mojem stanju baš tako posebnega; najbolje bi rekel, da je bilo nekakšno duševno skakanje. Ko sem stopal po Regent Street, me je napadalo čudno prepričanje, da mora biti pravzaprav Waterloo Station, in hkrati me je gnalo nekaj nerazumljivega, da bi krenil v Politehniko, prav kakor bi hotel stopiti v vlak.

Pomel sem si oči: ulica je bila Regent Street. Le kako naj to opišem? Spreten glumec te gleda povsem mirno; zmrdni se — in zdaj — glej, čisto drug človek! Ne vem, je li pretirano, ako rečem, da se mi je videla tisti hip Regent Street docela takšna? Ko sem se naposled uveril, da je v resnici Regent Street, so me jeli begati raznoliki fantastični

Sokolstvo.

Prodajni prostori na telovadišča vsesokolskega zleta. Na telovadišču bo večje število prod. prostorov v velikosti 4 krat 5 m. Ti prostori bodo odprti za občinstvo od jutra do zaključka telovadbe t. l. od 8. do 20. ure. Interesnejše se opozarjajo, da vložijo oferte glede namena prostora najkasneje do 1. julija 1922 na naslov: I. jugoslovenski vsesokolski zlet, finančni odsek. Posamezna trdika ofera lahko tudi za več prostorov. Finančni odsek ni zavezan oddati prostorov najvišjim ponudnikom. Event. potrebne informacije se dobe v pisarni JSS v Ljubljani, Narodni dom.

Prireditveni odsek za I. jugoslovenski vsesokolski zlet bo potreboval za zletne dni večje množine vina. Producenti in trgovci vina se pozivljajo, da predložijo svoje ponudbe glede dobave vina z navedbo vrste in cene prireditvenemu odseku za I. jugoslov. vsesok. zlet v teku 8 dni. Podrobnejši dobavni pogoji so bodo na zahtevno naznanili. **Zletni znak.** Cena zletnemu znaku je 20 Din. K tej vsoti mora še vsak plačati za zavarovalnino 1.50 Din (in ne 50 para, kakor je bilo pomotoma objavljeno v »Casopisih«). Denar je vpsolati naprave s točnim seznamom onih, ki naročijo znak. Seznam je potreben radi zavarovalnine. Društva naj zletne znake takoj naročijo. Razpošiljati se začne znaki takoj, ko nam jih izročijo carinarna, kjer ležijo že od 1. maja t. l. vzlike temu, da je zletni odbor storil vse mogoče korake, da se mu jih izroči.

Prireditveni odsek ima nalogo skrbeti za zletne dni za razne zabave in druge prireditve. Odseku se je posrečilo pridobiti za razne koncerte, ki se vršijo v zletnih dneh najboljše operne pevce in pevke, sodelovanje Glasbene Matice v Ljubljani, pevskega društva Lisinski iz Zagreba in kvartet Zika. Razen tega se vrše v predzletnih in v zletnih dneh gledališke predstave in razni koncerti. Glavne prireditve se vršijo na veseličnem prostoru pod Tivolijem, kjer je telovadišče Ljubljanskega Sokola. Veselični prostor hode v to svrhu prirejen in bodo postavljeni razni paviljoni. Zadnji dan zletnih dni se vrši na tem prostoru poslovljni večer.

Nabirani pododsek je razposlal v preteklih dneh na vsa sokolska društva nabiralne pole s točnimi navodili. Istotako se je obrnil odsek do vseh prijateljev Sokolstva s prošnjami, da prispevajo za vsesokolski zlet. Z deli na veseličnem prostoru pod Tivolijem se prične v prihodnjih dneh.

Telovadišče vsesokolskega zleta. Dela na telovadišču za vsesokolski zlet so v polnem tiru ter stoji že ogrodja vseh štirih tribun. Telovadišče bo pravočasno dovršeno tako da nastopi naraščaj dne 23. julija kot prvi na ogromnem in krasno izdelanem telovadišču.

Šport in turiztika.

Propagandni statetni tek skozi mesto Ljubljano. Ljubljanski Savez za Slovenijo priredi dne 25. t. m. v nedeljo ob polu 12. uri dopolneve statetni tek skozi mesto Ljubljano, združen s progandnim stilnim tekom vseh tekmovalnih klubov. Tekmovanje je pristopno vsem športnim klubom ter teovadnim organizacijam v Sloveniji. Dolžina cele proge je približno 2300 m in je razdeljena na 8 prog po ca. 260 do 370 m. Start: Narodni dom, cilj Nunska cerkev, oziroma Kongresni trg. Predaje so na sledečih mestih: 1. glavna pošta, 2. kavarna Evropa, 3. hotel Štrkelj, 4. jubilejni most, 5. škofija, 6. frančiškanski most, 7. glavna pošta, cilj nunska cerkev. Po končanem statetnem tekcu se vrši propagandni stilni tek vseh statetnih mostev, na čelu jim zmagovalna stateta, na prog Kongresni trg, glavna pošta, Narodni dom. Vsi tekmovalci, kakor tudi gg. sodniki in funkcionarji morajo biti najkasneje ob tridesetih na 11 zbrani pred Narodnim domom. Vsak klub mora prinesiti seboj enotno dresno ter po možnosti tudi po eno statetno palico. Nadalje je dolžnost vsekega kluba, da odpošlje po dva reditelja, katera se imata obnemem z stateto javiti pred Narodnim domom vodstvu cele priredbe. Prijave posameznih klubov z natančnimi imeni posameznih tekmečev ter njih razporedbo je posati skupno z prijavnino 15 Din. najkasneje do sobote 24. t. m. na naslov: Stanko Perpar, Ljubljana, Dunajska cesta št. 29/1.

S. S. K. Maribor — S. K. Irlja 3:3.
Primorje — Sparta 3:0.
Svoboda, Moste — Irlja II 1:1.

Književnost in umetnost.

Socializem in vera. Pod tem naslovom je izšla v Celju zanimiva razprava Zv. Bernota. Knjižica, ki je zelo lepo opremljena, se je tiskala v tiskarni Rode in stane broširana 7, vezana pa 9 Dn.

Dr. Matija Ambrožič: »Materinska pomoč zdravemu in bolnemu dojenčku.« Zdravstveni odsek za Slovenijo je izdelal v Črnu. Siriti brezplačen tisk med narod je krasna ideja, ki bo žela uspeha. Skrb podelske inteligence pa naj bi tudi bila, da pridejo knjige res med narod, ne pa da ležijo lepo urejene v kaki šolski ali župni knjižnici. Kot lajik se seveda ne spuščam v strokovno oceno, pač pa lahko konstatiramo le v koliko je knjiga priljubljena med narodom in kako misli narod o njej. O dr. Ambrožičevih knjigi lahko trdimo, da je pravo senzacionalno delo. Njena poljudnost je tolika, da padajo razni pred sodki in vrazarstvo kar na mah. Pisatelj je iz kmetijske hiše in zato je knjigo imenitno prilagodil našim kmetijskim razmeram. Velika ljubezen odseva iz knjige do ubožega dojenčka, ki mu mlada mati posveča vso skrb in ljubezen, in se trese zani, ker ne ve kako bi mu stregla. Priljubljeni nasveti tolažilno vplivajo in takoj po prvih »poizkusih« je pridobljeno zaupanje mlade matice. V tem ravno leži velikanski uspeh, kakršnega ne doživi vsaka »poljudna« knjiga. Zdravstveni odsek opraviča v razširjanjem poljudne medicinske in higijenske literature važno delo. Pozrtvovalnemu Ambrožiču pa je iskreno čestitati na tem znamenitem delu. Da pa se delo tembolj razširi med narodom je prevzelo »Kolo jugoslov. sester« vsr »razprodajo«. Cena ilustrirani knjigi je 15 Din. po pošti 10 para več. Priporočamo toplo knjigo našemu inteligentnemu ženskemu svetu, ki bo našel mogoče marsikako koristno novost v tej knjigi. Sezajite po tel. zlati knjigi, dokler ima Kolo še kaj zaloga!

»Rdeči pilot.« mesečni prevratne mladine za duhovno revolucijo je ravnomar izšel s sledečo vsebino: Pošastne vesti iz sovjetske Rusije (članek), Stefanija Ravnikar: Občestni prekop (črtica), Tone Selškar: Ohup (nesem), Anton Podbevšek: Odlomek o umetnosti z ozirom na sodruza Ivana Cankarja (članek), Tone Selškar: Rudnik (pesem), Stefanija Ravnikar: Zidani brigoli (črtica), Tone Selškar: Sedmorolenki (pesem) Anton Podbevšek: Razmerje umetnika do države (članek), Stefanija Ravnikar: Vlak (črtica), Tone Selškar: Pohod viharne noči (nesem), Angelo Cerkevnik: V verigah (črtica) in Tone Selškar: Dva dimnika (pesem). »Rdeči pilot« izhaja redno 15. vsakega meseca in stane poudina številka samo 2 Din. Izhaja pod uredništvom Antona Podbevška in se narača v upravništvu »Rdečega pilota«. Frančiškanska ulica 1. nadst. Ljubljana. — Druga številka izide točno 15. julija in sicer v povečanem obsegu in z bogatejšo vsebino.

Primorske pesmi. Spesnil Igo Gruden. Izdala in založila Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marjin trg. Cena broš. zvezku 9 Din, vez. 10 Din.

Henrik Ibsen: Gospa z morja. Igra v 5 dejanjih. Iz norveške preložil Vojoslav Mole. V Ljubljani 1922. Str. 160. Cena Din 15.—, po pošti 1.— Din več. S pričujočo knjigo je začela Tiskovna zadruga izdajati v slovenskih prevodih Vojoslava Moleta vrsto najboljših dramatičnih spisov prvega nordijskega dramatika Henrika Ibsena. Ibsenova dela pomenjajo važen prelom v razvoju modernega gledališča ter so že zdavnaj prešla v svetovno literaturo. Zato moramo le z veseljem pozdraviti, da se pojavijo tudi v slovenskem jeziku. »Gospa z morja« je eden izmed onih Ibsenovih umotvorov, v katerih se peča pisatelja s problemom zakona. Prevodu »Gospa z morja« bodo sledili prevodi ostalih najvažnejših Ibsenovih dram. Studija o Ibsenu pa izide pozneje v zvezku »Pota in cilji«, posvečenem skandinavskim pisateljem. Lepo opremljeno knjigo se narača pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

H. Sienkiewicz. Z ognjem in mečem. Povest iz davnih let, Prevel Dr. R. Mole. Ilustracije Olivev. V Ljubljani 1923. Založila Tiskovna zadruga. I. snopič. Cena snopič 7.— Din, po pošti 7.50 Din. Naovedana nova izdaja znamenitih Sienkiewiczovih romanov je začela izhajati. Pred nam leži I. snopič romana »Z ognjem in mečem«, ki obsega 4 pole velikega formata in prinaša dve dobro uspele ilustraciji. Posamezni snopiči bodo izhajali mesečno. En snopič velja po pošti dostavljen 7.50 Din. Naročnino in poštnino vsaj za dva meseca naprej je treba pošiljati na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Foerster, Stavbna mehanika I. del. V kr. zalogi šolskih knjig in učil je izšla knjiga Foerster, Stavbna mehanika I. del, nauk o trdnosti, učna in priročna knjiga za stavbne šole in za stavbne obrtnike. Cena mehko vezani knjigi 18.— Din, poltrno vezani 20.— Din. Ta knjiga, ki ne bo samo učna knjiga vsem obrtnim šolam in vsemu tehničnemu naraščaju, ampak tudi jako uporabljiv pripomoček vsakemu obrtniku stavnih strok, vsebuje nauk o silah, napetosti, o tlakopornih, vlakopornih, strižepornih in gibopornih trdnosti, nadalje nauk o momentu sploh in o upogibnem momentu, vstrajnostnem momentu in odpornem momentu posebej, in dalje tudi o klonopornih in sestavljenih trdnosti. Jako praktičen pripomoček za stavbeništvo in vse sorodne obrti vsebujejo knjigi pridejane tabele, ki jih je 31, ter slovenski-srbohrvatski-nemški slovarček tehničnih izrazov za stavbno obrt. Ime pisatelja je garancija izvrstnosti te knjige, ki se sama priporoča vsakomur, ki prelista le par strani. Cena 18.— Din je za knjigo, obsegajočo 14 pol z nebrojem slik in črtežev, naravnost nizka. Tehničnim visokim in srednješolskim ter obrtnikom stavnih strok knjigo toplo priporočamo.

Podkrajšek: Knjigovodstvo za lesne obrte. V kr. zalogi šolskih knjig in učil je izšla knjiga: Podkrajšek: Knjigovodstvo za lesne obrte. Cena mehko vezani knjigi Din 26.—, poltrno vezani Din 28.—. Knjiga obsega v 1. poglavju knjigovodstvo sploh, kolikor zanima obrtnika, nadalje obrtno knjigovodstvo, knjigovodstvene zglede in naloge za mali in strojni obrt ter tabelarno knjigovodstvo. Potem sledijo popolna knjigovodstvena navodila za mali in srednji kipaški obrt. Dodatki vsebujejo tarif za zavarovanje za nezgode in za bolezni, seznam orodja, ki ga imej vsak mizarski pomožni delavec in ki ga imej mizarska delavnica za skupno rabo. Končno je priložen še slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček strokovno tehničnih izrazov. Besedilo dopolnjuje 53. črtežev in slik lesnih izdelkov iz lesnih obrtov. Sledili bosta v kratkem tel. knjigi istega pisatelja knjigovodstvi za stavbarske in za kovinske obrte.

Društvene vesti.

Hotelskim, kavarniškim in gostilniškim uslužbencem. Tem potom obveščamo svoj izvanredni občni zbor v torek dne 20. VI. ob 24. v kavarni Jadran. Pozivljamo vse člane kakor tudi nečlane, da se ga gotovo udeležijo. Ker odsotnost vsakega v to stroko spadajočega povzroča zavlačevanje naših neznosnih razmer, smatramo vsakega neznanovskega, kot nam sovražnega. Odbor strokovne organizacije natakartjev hotelskih, kavarniških in gostilniških uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani.

Kolo jugoslov. sester ima v četrtek 22. t. m. ob 5. svojo izredno sejo. Ker je ta seja zadnja pred počitnicami in je več važnih točk na dnevnem redu, prosimo najboljše udeležbe! Isti dan ob 4. pa je sestanek odseka za zaščito dece v društveni sobi.

O. Z. javnih nameščencev in upokojeneciv ima nujno sejo širšega odbora v torek, dne 20. t. m. ob 20. uri v obkajnem lokalu. Dnevni red: Sklepanje o izpreminjalnih predlogih k osnutku nove službene pragmatike. Ker je bila zadnja sobotna seja izredno pičlo obiskana, prosimo vse gospode delegate, da prisostvujejo tej seji popolnštevilno in s tem osvedočijo svoje in svojih organizacij umevanje za stvar. — Predsedstvo.

Narodni ženski Savez, slovenski del vabi vse narodnočuteče Jugoslovenke, da se zanesljivo udeležijo seje, dne 21. t. m. ob 4. popoldne v prostorih Splošnega ženskega društva, Rimska cesta 9. Predmet seje: Razgovor glede priprav za Kongres jugoslovenskega žensstva.

Jugosl. akad. društvo »Triglav« na Dunaju. Na ustanovnem občnem zboru dne 18. maja t. l. je bila ustanovljena na Dunaju podružnica jugoslov. akadem. društva »Triglav«. Triglavu je kot kulturnemu in nepolitničnemu, strogo jugoslovensko nacionalnemu društvu zagotovljen med dunajskimi akademskimi obsto in kaže lep povicit. Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik: Medić Stane, cand. med., podpredsednik: Paleček Josip, cand. med., tajnik I.: Radković Bogdan, cand. r. com., tajnik II. in arhivar: Ambrožič Frinjo, cand. med., blagajnik: Rybar Miloš, cand. r. com., gospodar: Arh Jože, cand. med., knjižničar: Joško Jakša, cand. med., odbornikov namestnik: Popović Predrag, cand. r. pol., revizorja: Vodiškova Olga, cand. r. com. in Vovšek Pavel, cand. med.

Silajen položaj uradnika 7. čin. razreda.

Zaradi strašnih razmer v Trstu zadnjih leta vojne sem moral opustiti vsako misel na štedenje in kupovanje potrebne obleke in perila in tako je prišla rodbina leta 1919 v Jugoslavijo (kamor sem moral rojen Štajerc rimpatriirati) v prav bednem stanju. Še oblačilno v Ljubljani si tudi nisimo mogli dovolj pomagati, na prošnjo za 600 K predujma sem čez več mes. zvedel, da mi morejo dati le 300 K (tristo). Obrnil sem se na par denarnih zavodov za posojilo 10.000 kron proti zaznambi na plačo, poročstvu sestre učiteljice in brata obrtnika ter mesečnim obrokom po 300 K. Denarni zavodi pa zaznambe na plačo ne vzprejmejo kot zaščitno poročstvo in zahtevajo vsake poročstvo posestnikov. Državni uradnik seveda nimam prijateljev posestnikov in tako ni s posojilom nič. Žena je zvedela zdej, ko hoče starelji hčerki (ena pred maturo na učiteljsko, druga v trgovski šoli) imeti letno obleko, da dovolj trgovcev S. kredit na 8.000 —10.000 kron proti mesečnim obrokom 400 —500 kron. Hajdi k njemu! Pa joi! Prijazen mož pravi, da je pač dovolil nekaterim uradnikom tak kredit ali skušnja je za nujno, opustiš tak način poslovanja. »Ljudje bi sicer radi plačali ali s svojimi prejemki ali ne zmorejo in tako imam škodo jaze je delal trgovec molli obupan ženi ter na prošnjo bednice dovolil le toliko kredita za en mesec, kolikor more prihodnjega prvega plačati.

Torej: plača komaj za prehrano druge vsakdanje potrebe, državnega p. dujma na plačo nič, posojila radi negotovosti državne uradniške službe nič, trgovskega kredita zaradi insolventnosti državnega uradnika nič — jaz pa naj z radostjo opravljam službo, medtem ko se otroci — vsi v srednji šoli — sramujejo zaradi ugrejene obleke iti med tovaršje, žena pa celi dan sključena nad kako krpjarjo, da sploh še ne kažemo nagote svojih mršavih teles. To je položaj državnega uslužbenca 7. č. r. v starosti 50 let v naši državi.

Kongres Narodnega ženskega Saveza SHS. se vrši dne 5., 6. in 7. julija v Ljubljani. Savez združuje nad 200 jugoslovenskih ženskih društev. Zastopnice teh društev se snidejo v začetku prihodnjega meseca v Ljubljani, da se dogovore o smotrenem skupnem delu. Predvsem je na programu zaščita dece.

Kolesarski podsavez za Slovenijo je v nedeljo priredil v Celje veliko zvezdno dirko, katere so se udeležili razni kolesarski klubi včlanjeni v Podsavzu. Ob 12. uri se je vršil sprevod kolesarjev z trboveljsko godbno na čelu po mestu, po obodu se je vršilo v hatelu »Balkan« zborovanje delegatov Podsavzevskih klubov, popoldne pa športna veselica pri »Grenadirju«, pri kateri je tudi sodelovala trboveljska godba.

Se mrličje kradejo. Iz Amlensa v Franciji poročajo, da so v nekem močvirju našli prazno krsto. Policija je potom preiskave ugotovila, da je krsta ukradena ne kolodvoru v Noyellesu. V krsti se je nahajalo mrtvo truplo avijatika Pouchelleja, ki se je pri nekem poletu smrtno ponorenil. Na krsti se opažajo sledovi nasilnega odprta. Tatovi mrtvega avijatika niso znani, istotako so neznanj vsrki te čudne tvine.

FR. GOVEKAR: „SVITANJE“
(541 strani)
Zgodovinski roman s šestimi ilustracijami se dobi v ZVEZNI KNIGARNI „LJUBLJANA“ : MARIJIN TRG 8 :

spomini, ki so se bogve odkod pojavljali v moji glavi. »Tu« sem pomislil, »je kraj, kjer sva se pred tridesetimi leti sprla z bratom.« A takoj nato sem udaril v smeh, v začudenje in zabavo ponočnjaške družbe, ki je prišla mimo mene. Pred tridesetimi leti me vobče še ni bilo na svetu in brata nisem imel svoje žive dni. Tista pičaja je morala biti enostavno blaznost v tekoči obliki; zakaj skleleča bol nad izgubo tega umrlega brata me kar ni hotela izpušiti. Na Portland Roadu je dobila moja prihranjenost drugo lice. Jel sem se domišljati prodajalcu, ki so bile zdavnaj izginile, ter primerjati današnjo podobo ceste z ono, kakršna je bila nekaj. Zmedenost in zbeganost mišljenja ni pač nič čudnega po vsem, kar sem bil stresel vase; tem bolj pa so me vznemirjali ti nenavadno živi fatamorganski spomini, ki so se vtihotapljali v mojego duha. In so le tisti, ki so se vtihotapljali, nego tudi drugi, ki so bili že ugasnili. Tako sem se ustavlil pred pred Stevensovo trgovino z živalimi in sem si naravnost bičal možgane, da bi se domislil, v kakšni zvezi je pravzaprav Stevens z menoj. Omnibus se je pripeljal mimo; a zdelo se mi je, da slišim butanje, kakor bi se vozil na vlak. Bilo mi je, kakor da moram izkopati ta spomin iz daljnega, gobokey, temnega rova. »Ji seveda!« sem rekel nazadnje. »Obljubila je, da mi pošlje jutri tri žabe! Smešno, da sem mogel to pozabiti!«

Ne vem, ali kažejo otrokom še dandanašnji takozvane meglene podobe? Pri njih — to še vem — se je vedno pojavljala slika, malikujoča nerazložni prikazni, ki je rasla, dokler ni izpodrinila prejšnje. Baš tako se mi je zdelo zdaj, da se bori cela vrsta novih občutkov z občutki mojega starega, znanega mi »jaza«. Zmeden in nekam preplašen sem krenil po Euston Roadu na Tottenham Court Road in sem jedva opazil, kako nenavadno pot si izbiram; zakaj drugače sem si jo vedno okrajšal po stranskih ulicah, ki jih je vmes cela mreža. Zavil sem v University Street in začutil zdajci da sem pozabil svojo hišno številko. Le z največjim trdom sem se domislil, da je »11«, in še potem se mi je zdelo, da je ta številka nekaj, kar mi je povedal že davno pozabljen človek. Izkušal sem si utrditi misli s tem, da sem obujal v spomin podrobnosti nocojšnje večerje; toda za nič na svetu si nisem mogel predstaviti svojega gostitelja. Videl sem ga je kakor senčast obrs, nekako tako, kakor vidiš svojo lastno sliko v oknu, skozi katero zreš. Pač pa sem gledal — kakor v čudnem prividu — namestu njega samega sebe, kako sedim za mizo ves razgret, s svetilni očmi in sila zgovoren. »Vzeti moram drugi prašek,« sem si dejal. »Ta stvar postane čedalje bolj nemogoča!« Iskal sem svečo in užgalic — na napačni strani žele — in se kar ni

sem mogel spomniti, v katerem nadstropju je pravzaprav moja soba. »Pijan sem!« mi je prišlo na um. »To je kakor ena!« In prav brez potrebe sem se spoteknil na stopnicah, da bi si dokazal resničnost te trditve. Na prvi pogled se mi je zadelo moja soba nekam tuja. »Budalosti!« sem rekel, bujčec okoli sebe. Zdelo se mi je, kakor bi mi to zdrznenje vračalo moj lastni »jaz« in bi se čudni fatamorganski občutek spet umikal moji konkretni, vsakdanji zavesti. Še vedno je viselo na zidu staro ogledalo, za čigar okvir so bile zatakne moje beleške o beljakovini. Moja ponočna delavniška obleka je ležala razmetana po tleh. In vendar — vse to ni bilo bogve kako resnično. Čutil sem, da se vriva v moje misli prav nenavaden občutek, kakor bi sedel v železniškem vozu, v vlak, ki se je baš ustavlil, in bi zrl skozi okno na kdovekakšno neznanu postajo. Odločno sem se oprjel posteljnika, da bi se zagotovil samega sebe. »Kdo ve — morda je nekakšna svetlovidnost!« sem dejal. »Pisati moral! Družbi za psihična raziskavanja!« Položil sem zavoj na umivalnik, sedel na posteljo in jel sezuvati črvelje. Slika mojih sedanjih občutkov se je zdela načrtana preko druge slike, ki je neprestano silila izpod nje na dan. »Proketo!« sem pomislil. »Ali se mi meša? Ali pa sem hkrati na dveh različnih krajih?« Napol slečen sem vsul prašek v kozarec vo-

de in ga zllil vase. Sumel je in voda je dobila apnastožolto barvo. Še predem se dodobra vgnezdil v postelji, so se moje misli umirile. Čutil sem blazino ob svojem licu; takoj nato sem menda zaspal. Zbudil sem se nenadoma, sredi sanj o čudnih živalih. Ležal sem vznak. Gotovo pozna vsak nemirne, težke sne, ki jim sledi tudi po prebujenju čudna, moreča potrnost. V ustih sem imel nekam tuji vkus, ude mi je težila trdnost, neprijeten občutek se je razširil po vsej moji koži. Nepremično sem obležal za glavo na blazini, meneč, da to čuvstvo tujosti tu groze pač kmalu preide in da nato spet zaspim. Toda narobe — zlovesči občutek je venomer naraščal. Izprva nisem opazil, da v moji okolici nekaj ni v redu. V sobi je bila bleda svetloba, tako slabotna, da se je jedva razlikovala od mraka, in kosti pohištva so se risali sredi nje namik zabrisanim madežem popolnemale. Z očmi tik nad odejo sem strmel okoli sebe. Najprej me je obšla misel, da je prišel nekdo v sobo ter mi hoče ukrasti zavoj z denarjem; ko pa sem ležal nekaj minut tiho, pravilno sopeč in delaje se spečega, sem spoznal, da si le domišljam. In vendar me ni minilo neudobno prepričanje, da je nekaj drugače, nego hi moralo biti. Z naporom sem dvignil glavo z blazine in sem se jel razgledovati v teml.

(Dalje prih.)

MALI OGLASI

PRODAJA:

NEKAJ STARE DELOVNE OBLEKE. Ogleda se popolne od 2. do 4. Karlovska c. 34/1. desno. 1070

DOBROIDOČA GOSTILNA z inventarjem, z 12 do 14 brali zemlje ob državni cesti, oddaljena pol ure od mesta Celja radi selitve. Naslov v upravi lista. 1063

PRITLIČNA HIŠA z velikim vrtom v Mariboru. V hiši je tudi trgovina. Polzve se pri g. Josipu Bizjak, Maribor, Krekova ulica 2. 1059

LOVCI POZOR! Prodajo se lovski psi, Linhartova ulica 30, za sv. Krištofom, Ljubljana. 1058

KRASNO KMEČKO POSRESTVO pri Sv. Katarini, oddaljeno 20 minut od Trbovelj, oziroma Hrastnika z vsemi gospodarskimi poslopji, živino in vsemi pritlikinami. Posrestvo meri 25 do 30 oralov. — Cena 150.000 Din. — Proda se radi selitve v Ameriko. Naslov v upravi lista. 1052

SLUŽBE:

DAMA poučuje italijanščino. Pisane ponudbe na upravo

liste pod »Italijanščina«. 1068

ISCE SE samostojen knjigovodja ali knjigovodkinja s popolno pisarniško prakso. Nastop 1. julija, nadalje samostojen strojniki, ki razume na popravilo strojev ter nekoliko na popravilo električne razsvetljave. Stanovanje in kurjava prosto, plača po dogovoru, nastop 15. julija, 1. žagar k polnoletarstvu, 1. cirkularist za žaganje parketnih deščic, 1. brusac za brušenje žag na smirgelno, 1. partijo oglarjev in 2. tesača za tesače tramov za takojšnji nastop. Zglasiti se je pisмено ali osebno pri Brata Kolenc, parna žaga, lesna industrija in tovarna za pile, Mirna, Dolenjsko. 1067

KONTORISTINJA z večletno prakso večša knjigovodstva, stenografije in strojnika sprejme službo takoj. Cenjene ponudbe pod »Knjigovodkinja«, na upravo lista. 1064

ZA MODERNO IZVEŽBAN KROJ iščem službo za pri krojevalca (Zuschneider) ali poslovođjo v krojaški stroki za vojaško in civilno delo. Naslov v upravi lista. 1062

VEČ ČEVLIJARSKIH POMOCNIKOV se sprejme takoj v stalno delo. Plača po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. Zglasiti se pri Franc Šifer, čevljarški mojster, Skofjaloka. 1058

SOFER, izvežban pri vseh avto-strojih s šestletno prak-

so išče službe. Zmožen je nemščine in francoščine. Naslov Franc Rozman, Bohinjska Bistrica 26. 1017

PISARNIŠKA MOC, zmožen vseh pisarniških poslov išče z ev. takojšnjim vstopom primerne službe. Cenjene ponudbe pod »Zanesljiv« na upravo lista. 990

RAZNO:

POZOR! Zavarujte poljske prideleke proti toči, gozdove proti požarom. Zvišajte zavarovalnino proti požaru in nezgodam. Sklenite življenjska zavarovanja z enkratnim plačilom. Pojasnila in naročnice prevzame »Jadranska zavarovalna družba«. Glavni zastop v Celju, Laya št. 22. 830

POZOR SADIJE! Najfinišše štajerske črešnje, garantirano blago razpošilja v vsaki množini in po najnižjih cenah Al. Steger, razpošiljatev sadja, Gornji pri Ptuj. 1042

KDO POSODI 15.000 Kron za dobo enega leta proti mesečnem odplačilu. Obrestni postranska stvar. Cenjene ponudbe na upravnništvo »Jugoslavije« pod »Posojilo«. 1054

2 LOKALA se iščeta za pisarno. Cenjene ponudbe pod »Spedicija« na upravo lista. 1060

VEČ GOSPODOV se sprejme na hrano. Polzve se: Sv. Petra c. 20. 1065

ISCEM MISO za v najem, ki bi bila pripravna za pekačijo, če mogoče na prometnem kraju. Peč in vse potrebno uredim sam. Peter Kovačič, pek, Sv. Križ pri Litiji. 1066

TRGOVINA z mešanim blagom v zelo prometnem kraju se odda v najem. Ponudbe je poslati na upravo lista pod »Ugodna prilika«. 1069

DRVA za kurjavo (odpadki od žage) trda in mehka se po ugodni ceni oddajo iz skladišča tudi na drobno pri Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4. 1071

Moderni pasovi, zaponke, zapestnice (obročji), igralne znamke, v zalogi „Zur Anpflanzung“

Betti HEIDINGER, WIEN VII., Kirchengasse 15.

Razno perilo za dame, gospode in deco priporočila tvrdka **A. & E. SKABERNE** Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke, na trdem kartonu. Cena 8 dinarjev.

V Zvezni knjigarni Ljubljana, Marijin trg 8.

Pozor, sobni slikarji in pleskarji!

II. soboslikarska, plesarska in žrkostarska zadruga „Jug“ v Beogradu išče nekoliko članov, in sicer te samostojne moči. — Zadruga vloga je 2500 Din. — Prednost imajo sobni slikarji in pleskarji.

Netančnejša pojasnila daje Vekoslav Šurman, žrkostaver v Ljubljani, Gradšče številka 12.

Razširjenije vratu

Je bolezen vratne gože, katera se mora zdraviti pravočasno, drugače strupeno delovanje tega važnega organa zaostaja in nastanejo lahko neprijetne, da celo grozeče posledice.

Zdravstvena znanost je s sigurnostjo potrdila, da so mineralne soli, katere vsebujejo v sebi jod, pri različnih slučajih razširjenja vratu najboljšo sredstvo za ozdravljenje. Nešteti bolniki so že sami konstatirali hitro, popolno ozdravljenje te bolezni pri vporabljanju našega čistega, naravnega proizvoda, ki se dobiva iz najmočnejših virov Polhore.

Vsak kdor trpi na razširjenju vratu ali kakih drugih slični bolezni, naj zahteva takoj gratis knjigo:

NAŠA DOMAČA ZDRAVILA.

Vsak, kdor trpi na razširjenju vratu ali kakih drugih plačno. Zatorej pišite ponj, ker to je le v Vašo korist in Vaš hišni zdravnik Vam bo gotovo k temu domačemu zdravljenju dal svoje potrjenje.

Ekspedicija „Kaiser Wilhelm-Apothek“ BUDAPEST VI., Abt. 600.

Najboljše sredstvo zoper stenice in drugi mišes je

„MORANA“

„MORANA“ temeljito uničuje stenice in njihovo zalego. ✪ Naroča se pri **Mar. Skrinjar, Trst**, Via P. Castaldi 4/L. Pri večjih naročilih, popust trgovcem rabat.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg št. 8, ob Ljubljani.

Podružnica v Murski Soboti.

obrestuje hranilne vloge in vlogo na tekoči račun po Ustanovljen septembra 1919.

4 1/2 %

čistih brez odbitka rentnega davka. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Trboveljska premogokopna družba

POZIV

na subskripcijo novih delnic.

Glasom sklepa 49. rednega občnega zbora delničarjev Trboveljske premogokopne družbe, ki se je vršil na Dunaju dne 9. maja 1922 se poviša delniška glavnica

od K 48.000.000 na K 100.000.000

z izdajo

260.000 kom. novih delnic po K 200 nom.

Posesnikom sedaj v prometu nahajajočih se delnic daje se pravica opcije in sicer

za 3 (tri) stare delnice na 1 (eno) novo,

katera participira na poslovnem dobičku družbe od 1. januarja 1922 dalje i. s. pod sledečimi pogoji:

- 1.) za manje kakor tri stare delnice ne daje se nikake pravice opcije;
- 2.) pravica opcije se ima v času od 11. junija 1922 do vstevšega 3. julija 1922

prijavitelj za časa poslovnih ur na sledečih subskripcijskih mestih:

v Jugoslaviji: pri

Slavenski banki d. d.

i. s. pri njenih poslovnih, podružnicah in ekspoziturah: v Beogradu, Bjelovaru, Brodu n. S., Celju, Dubrovniku, Gornji Radgoni, Kranju,

v Ljubljani,

Mariboru, Monostru (Baranja), Murski Soboti, Osijeku, Rogaški Slatini, Somboru, Sušaku, Šabacu, Šibeniku, Škofji Loki, Vršču in Zagrebu, ter pri Merkantilni banki v Kočevju;

na Dunaju:

pri Centralni evropski deželni banki (Zentral-europäische Länderbank)

podružnici na Dunaju;

v Parizu:

pri Banque de Pays de l'Europe Centrale;

v Ženevi: pri Lombard, Odier & Cie., pri Darier & Co., pri Union Financière de Genève.

3.) Opcijski tečaj novih delnic znaša SHS K. 350.— telquel po komadu ter se ima takoj ob priliki prijave pravice opcije vplačati v gotovini, sicer se izgubi pravica opcije. Za vplačila v Avstriji je merodajna protivrednost po dnevnem tečaju v avstrijskih kronah.

4.) Pri prijavi imajo se predložiti plašči delnic ter priložiti dvojni seznam, v katerem so številke delnic vpisane v aritmetičnem redu. Formularje teh seznamov izdajajo brezplačno vsa subskripcijska mesta.

5.) O pologu plaščev delnic, kakor tudi o izvršenem vplačilu izdajajo se blagajniška potrdila, katera se bodo v roku, ki se bo kasneje objavil, zamenjala za odgovarjajoče nove delnice.

Predloženi plašči starih delnic opremili se bodo z žigom, ki bo označil, da je pravica opcije izvršena, ter se bodo takoj vrnili strankam.

Novo delnice bo mogoče prevzeti samo pri onih podpisnih mestih, kjer se bo izvršila prijava pravice opcije.

Na Dunaju, dne 12. junija 1922.

Trboveljska premogokopna družba.

